

AUTOKONTERING INOM LÖPANDE BOKFÖRING

– EN KVALITATIV STUDIE OM ATTITYDER

Examensarbete – Kandidat
Företagsekonomi

Marko Janicic

2019: VT2019KF22

HÖGSKOLAN I BORÅS

Svensk titel: Autokontering inom Löpande Bokföring

Engelsk titel: Auto-coding within the ongoing Bookkeeping

Utgivningsår: 2019

Författare: Marko Janicic

Handledare: Marcus Brogeby

Abstract

The aim of the present study was to investigate what professional accountants' attitudes toward automation, and specifically auto-coding, look like. Coding was usually handled with a rubber stamp, containing columns for account and cost-center that were filled in by hand. Through the introduction of accounting systems, this entire occupation was digitized. Today, there are prerequisites in our systems to automate this work further, but the ambition to use the technology differs between companies. The empirical material consists of semi-structured interviews with four workers, who in some way work or have worked with ongoing bookkeeping. The results have been analysed with the help of the theory of reasoned action, which helps to explain how an attitude is formed and in which way it then affects an individual's actions. Through this study, it was found that all participants were in favour of the phenomenon of auto-coding. However, there were differing opinions and attitudes towards implementation and feasibility, which may explain the opposition of using auto-coding.

This study is written and conducted in Swedish.

Keywords: Bookkeeping, auto-coding, automation, digital accounting, attitudes

Sammanfattning

Avsikten med denna studie var att undersöka hur professionella redovisningsarbetares attityder ser ut gentemot automatisering, och specifikt autokontering. Konteringsutförandet sköttes i regel med en gummistämpel, innehållandes kolumner för konto och kostnadsställe som fylldes i för hand. Genom introduktionen av bokföringssystem så digitaliserades hela detta utförande. Idag finns det systemförutsättningar för att automatisera denna process ytterligare, men ambitionen att använda tekniken skiljer sig mellan företag. Det empiriska materialet består utav semi-strukturerade intervjuer med fyra stycken tjänstemän, som på något vis arbetar eller har arbetat med löpande bokföring. Resultatet har analyserats med hjälp av attitydteorin, vilken hjälper till att förklara hur en attityd bildas och på vilket sätt den sedan påverkar en individs handlande. Genom detta arbete så fann man att samtliga deltagare förhöll sig positiva till fenomenet *autokontering*. Men att det fanns skilda åsikter och attityder gentemot implementering och genomförbarhet, vilket kan förklara motsättningen till att använda autokontering.

Nyckelord: Bokföring, autokontering, automatisering, digital bokföring, attityder

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	- 1 -
1.1	BAKGRUND	- 1 -
1.2	PROBLEMDISKUSSION	- 2 -
1.3	SYFTE & FORSKNINGSFRÅGA	- 3 -
1.4	AVGRÄNSING	- 3 -
2	TEORETISK REFERENS RAM	- 4 -
2.1	ATTITYDTEORIN	- 4 -
2.2	BEGREPP, TING & FENOMEN	- 5 -
2.2.1	<i>Autokontering</i>	- 5 -
2.2.2	<i>Attestering</i>	- 5 -
2.2.3	<i>God Redovisningssed</i>	- 6 -
2.2.4	<i>Reskontran</i>	- 6 -
2.2.5	<i>ERP System</i>	- 7 -
2.2.6	<i>Microsoft Dynamics</i>	- 7 -
2.2.7	<i>Agresso</i>	- 7 -
2.2.8	<i>ReadSoft</i>	- 8 -
3	METOD	- 9 -
3.1	METODDESIGN	- 9 -
3.2	DATAANALYS	- 9 -
3.3	URVAL	- 10 -
3.4	METODREFLEKTION	- 10 -
3.4.1	<i>Etiska överväganden</i>	- 11 -
3.4.2	<i>Validitet & Reliabilitet</i>	- 12 -
4	EMPIRI	- 13 -
4.1	UNDERLAG	- 13 -
4.2	RESPONDENTER	- 13 -
4.3	KATEGORIER / TEMAN	- 14 -
4.3.1	<i>System & Automatisering</i>	- 14 -
4.3.2	<i>Bokföringsrutiner & Kompetens</i>	- 15 -
4.3.3	<i>Inställning & Attitydbildning</i>	- 16 -
4.3.4	<i>Implementation & Acceptans av ny teknik</i>	- 18 -
5	ANALYS	- 20 -
5.1	SYSTEM & AUTOMATISERING	- 20 -
5.2	BOKFÖRINGSRUTINER & KOMPETENS	- 20 -
5.3	INSTÄLLNING & ATTITYDBILDNING	- 21 -
5.4	IMPLEMENTATION & ACCEPTANS AV NY TEKNIK	- 22 -
5.5	ATTITYDTEORIN	- 22 -
5.5.1	<i>Beliefs & Evaluations</i>	- 22 -
5.5.2	<i>Normative Beliefs & Motivation to Comply</i>	- 23 -
5.5.3	<i>Attitude toward Behaviour</i>	- 24 -
5.5.4	<i>Subjective Norm</i>	- 24 -
5.5.5	<i>Behavioral Intention</i>	- 24 -
5.5.6	<i>Actual Behavior</i>	- 25 -
6	SLUTSATS	- 26 -
6.1	BIDRAG	- 26 -
6.2	FORTSATT FORSKNING	- 26 -
	REFERENSER	- 28 -

BILAGOR.....	- 31 -
BILAGA 1 – INTERVJUGUIDE.....	- 31 -
BILAGA 2 – TRANSKRIBERING INTERVJU 1: IT-PARTNER AB.....	- 32 -
BILAGA 3 – TRANSKRIBERING INTERVJU 2: LILLA BANKEN AB.....	- 35 -
BILAGA 4 – TRANSKRIBERING INTERVJU 3: GLOBALT LOGISTIKFÖRETAG.....	- 37 -
BILAGA 5 – TRANSKRIBERING INTERVJU 4: TELEKOMBOLAGET AB.....	- 39 -

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Begreppet 'redovisning' omfattar, inom företagsekonomiskt avseende, både den interna och externa redovisningen hos ett bolag. Den interna redovisningen regleras inte i av våra lagar, utom syftet med denna är att underlätta företagsledning - så som planering och kontroll. Den externa redovisningen, som är lagreglerad, innefattar den löpande bokföringen, årsbokslut, delårsrapporter samt års- och koncernredovisningar (Dahlqvist & Elofsson, 2005). Den löpande bokföringen behöver inte vara offentlig för allmänheten, men den ligger till grund för årsbokslutet och koncernredovisningen, som är offentliga. Rutinerna för den löpande bokföringen regleras i viss mån utav bokföringslagen (5 kap. 2§) och god redovisningssed (Sveriges Riksdag, 2018) men kan variera från företag och bransch, samt efter personlig preferens.

Avsevärd arbetsavlastning och processeffektivisering har skett tack vare dagens bokföringssystem. Men trots allt förbättringsarbete som skett genom åren så används fortfarande en fysisk person för att utföra självaste konteringsarbetet, i stor grad (Brørs & Sellæg, 2015). Processen för konterings- och korrigeringsutförandet har sett snarlikt ut sen introduktionen av datorsystem och digitaliseringen av bokföringen, på 80-talet (Brørs & Sellæg, 2015; Cooper & Taylor, 2000; Gullkvist, 2003). Detta ger upphov till frågor kring vilka förbättringar som 'missats', eller hade kunnat drivas igenom, och varför företag och individer valt att ej ta vara på dem.

I Sverige har alla bolag bokföringsskyldighet (Riksdagen, 2019; Skatteverket, 2019). Det innebär att alla affärshändelser inom och med företaget ska bokföras löpande – med fördel senast nästkommande dag (BAS, 2019; Sveriges Riksdag, 2018). En affärshändelse avser alla typer av händelser som genererar förändringar i storleken och sammansättningen av bolagets förmögenhet, som beror på ekonomiska relationer med omvärlden - så som in-/utbetalningar, fordringar och skulder. Bokföringsskyldigheten avser endast bolagets externa redovisning och betyder att för varje bokföringspost så ska registreringsordning, redovisningsperiod, verifikationsnummer, kontering och belopp alltid framgå (FAR, 2018; BAS, 2019). Viss dataifyllnad och ordning sköter våra affärssystem, exempelvis verifikation och ordningsnummer. Annan måste en fylla i för hand, t.ex. kontering, belopp och periodisering (Deshmukh, 2006; Hurt, 2010).

I dagens affärssystem finns det goda förutsättningar för att automatisera stor del av redovisningstjänstemännens manuella utföranden, men av olika anledningar väljer företag och individer att ej dra nytta av detta (Gullkvist, 2003). Tidigare forskning har pekat emot förklaringar som: begränsningar ifrån lag- och normföreskrifter, kontrollbehov från ekonomichefer och konservatism inom redovisningsfunktioner (Vatanasakdakul & Aoun, 2011; Nicolaou & Bhattacharya, 2006; Brørs & Sellæg, 2015). För att undersöka huruvida det handlar om kontrollbehov eller konservatism lämpar sig en attitydsstudie i detta skede. Därför ska denna kvalitativa studie undersöka redovisningsarbetarens förhållningssätt till automatisering och autokontering; deras tankar, åsikter och inställningar.

1.2 Problemdiskussion

Redan år 1992 förmenade Elliot R. att IT höll på att förändra alla sätt affärer sköttes, som industrialismen hade fört med sig. Eftersom nya krav ställdes på den redovisningsinformation ledningar efterfrågade, till sina beslutsunderlag, så skulle det även bli naturligt att redovisningspraxisen, i sig, skulle förändras. Några år senare debatterade Hollander, Denna & Cherrington (1999) att revisorer och bokförare är långsammare med att acceptera ny teknik, än andra professioner. Samt att processerna och metoderna för arbete utvecklas sakta (Scapens, 1994). Vändningen, om någon, kan tänkas ha skett i början på 2000-talet, strax efter att den senaste uppdateringen av bokföringslagen (1999) släpptes. Vilken inkluderade tillåtelse av maskinläsbara datamedier inom bokföring, för upprätthållande av verifikation och arkivering av bokföringen (Sveriges Riksdag, 2018; Gullkvist, 2003). Arvidsson & Dykert (2001) argumenterar att införandet av elektronisk dokumenthantering påverkat organisationers system och rutiner i stor grad. Men på grund av den begränsade mängden forskning kring ämnet idag, blir det svårt att skildra dagsläget och konfirmera sådana påståenden.

Huruvida redovisningspersonal är exceptionellt dåliga på att anamma nya tekniker och revidera sina arbetsprocesser är svårbesvarat. Tidigare forskning pekar mot sådana mönster (ex. Hollander, Denna & Cherrington, 1999; Scapens, 1994), men det finns brist på studier som belyser detta samtidigt som det binder an till arbetarnas attityder. Davis, Bagozzi & Warshaw (1989) har formulerat tankar om att användarnas attityder gentemot IT är en viktig faktor, vid en lyckad implementering. *The International Federation of Accountants* (2002) intygar att den datorstödda omgivningen formas av de attityder ledningen och de anställda innehar, gentemot användningen av IT-lösningar. Detta talar för en relation mellan redovisningstjänstemäns attityd och en långsam teknikanmaning. Även Frey och Osborne (2015), samt Monga (2015), bekräftar att det finns attitydsrelaterade motsättningar i accepterandet av ny teknik. Visserligen inte enbart inom finans- och ekonomibranschen. Men som sagt, finns det begränsad mängd uppdaterad forskning som skildrar dagsläget och om bokförare är sämre på att anamma nya tekniker; varför en attitydsstudie i detta skede är passande. Attityder och synsätt hos professionella yrkesmänniskor spelar en viktig roll för den fortsatta utvecklingen och förverkligandet av den ny teknik som upptäcks (Gullkvist, 2003; Brørs & Sellæg, 2015).

Idag finns det delprocesser i det löpande bokföringsarbetet som i princip är hel- eller delautomatiserade. Som exempel, nämner Hurt (2010) och Deshmukh (2006) attesteringsrutinerna för leverantörsfakturor. Principerna för dessa ser snarlika ut och är ofta områdes-, ansvars- och beställarbundna, hos majoriteten företag. Hur just denna delprocess kommit att bli så accepterad och spridd torde ha ett samband till den individuella attityden hos redovisningsarbetare.

Med denna bakgrundsinformation och dessa problemformuleringar som utgångspunkt, kommer denna studie att undersöka attityden gentemot automatisering och autokontering, hos fyra olika företags redovisningsfunktioner. Eftersom varje intervjuperson har sina egna subjektiva uppfattningar på ämnet och företaget de arbetar för, så behövs detta beaktas i analysen och slutsatsformuleringen. Studien kommer utgå från ett kvalitativt innehållsanalytiskt perspektiv, för att fånga upp och formulera de bakomliggande teman för ämnet och undersökningen. Analysens kommer ske i enlighet *The Theory of Reasoned Action* (attitydteorin), som är lämplig att använda i belysandet av sambandet mellan en anställds attityd och agerandet mot användning av automatisering.

1.3 Syfte & Forskningsfråga

Eftersom det fortfarande existerar ringa forskning inom det avgränsade området - framför allt på senare tid - så finns det ett värdeskapande forskningsbidrag att göra. IT är ett dynamiskt ämne som möjliggör nya forskningsområden, för varje ny teknik som uppträder. Därför är ambitionen att motivera andra studenter och lärare till att undersöka olika IT-lösningars inverkan på sina professionella områden.

Tanken med denna studie är att undersöka och utvärdera människans inställning emot automatisering - specifikt autokontering inom redovisningsfunktioner. Utöver forskningsbidraget är även ambitionen att hjälpa och stödja professionella yrkesmänniskor i praktiken, med deras ansats till att automatisera sina redovisningsprocesser. Problematiken är tänkt att studeras genom besvarandet av följande fråga:

- Hur ser attityden och inställningen ut mot autokontering inom redovisningsfunktioner?

1.4 Avgränsning

Jag har valt att begränsa denna studie till attityderna inom redovisningsfunktioner och inte ta hänsyn till t.ex. revisionsbyråer. Även fast revisorer skulle kunna betraktas som *'operativa experter'* så ligger deras huvudsakliga uppgifter i att revidera, snarare än sköta den löpande bokföringen (Carmichael, Willingham & Schaller, 1996). Detta gör att deras revisionsarbete kan betraktas som frikopplat från huruvida kontering gjorts manuellt eller automatiskt.

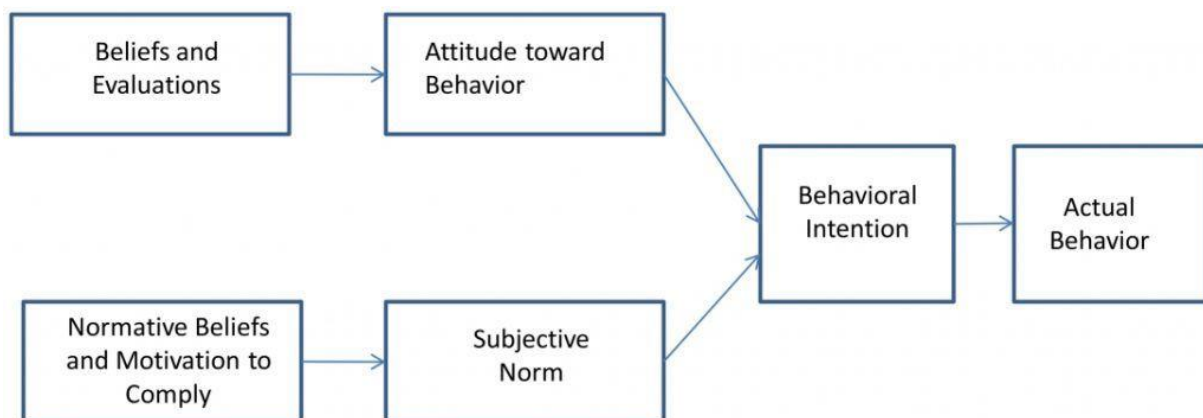
I början av studien var även planen att inkludera frågeställningar gentemot ekonomisk brottslighet. Ambitionen var att gå djupare ner i vilka krav bokföringslagen och ramverk ställer på den löpande bokföringen. Samt diskutera vilken friktion det hade kunnat bli av att implementera autokontering; varför frågor avseende ekonomisk brottslighet skrivits i intervjuguiden. Under studiens gång upptäcktes det dock att ämnets omfattning var för stort och att just denna bit var utstickande, vilket är varför jag valde att avgränsa ytterligare. Fokuset behövdes läggas på individernas attityder gentemot autokontering, snarare än konceptuella idéer. Tidsrestriktionen skulle även gjort det svårt att hinna med ytterligare sidospår.

2 Teoretisk Referensram

2.1 Attitydteorin

En generell, återkommande teori inom mänskligt beteende är Fishbeins och Ajzens modell (1975) - *Theory of Reasoned Action* (attitydteorin). Idéen med teorin är att definiera sambandet mellan kunskap om beteende och hur attityder och intentioner bildar beteende, hos individer. Teoriförfattarna definierar beteende som en process av flera steg, vilka leder fram till en avsikt (intention) att utföra en handling (Gullkvist, 2003). Fishbein & Ajzen (1975) tog fram en tillhörande modell (figur 1.) för att bättre visualisera dessa steg; från en tro och motivation, till en attityd, vidare till en intention och slutligen en handling.

Enligt modellen så börjar det med att en individ formar en tro (belief) om ett ting eller en situation, genom att associera det med vissa positiva eller negativa kvalitéer (Fishbein & Ajzen, 1975). Tron formas huvudsakligen genom individens egna observationer, tidigare inlärd information eller slutsatser som kan dras baserat på en kombination. En sammansättning av flera övertygelser bestämmer individens attityd gentemot tinget – enligt Gullkvist (2003) så gäller fem till nio stycken. Utifrån denna attityd så bildas en attityd till att handla på ett visst sätt gentemot tinget. Detta, i kombination med samhällspåtryckningar, normer och individens vilja att efterleva, går fortsättningsvis vidare till att bilda en intention till ett särskilt handlande (behavioral intention). Gullkvist (2003) förklarar ytterligare att ”en viss attityd garanterar inte att en individ handlar på ett visst sätt, men det ger honom en viss stadigvarande, känslomässigt färgad beredskap eller avsikt att tänka på” - dvs. en får skilja på intentionen för att handla på ett visst sätt (behavioral intention) och det faktiska handlandet (actual behavior). Intentionen ger givetvis upphov till det faktiska beteendet, men kan hämmas eller förstärkas av den kultur och norm som råder.

Figur 1: Attitydteorin (Fishbein & Azjen, 1975).

I enlighet med attitydteorin (Fishbein & Azjen, 1975) kan en byta ut termen 'attityd att handla' till 'attityd att använda', då en bäst förutsäger en individs beteende gentemot autokontering inom löpande bokföring genom att studera hens avsikter att handla på ett visst sätt i förhållande till det.

Hogarth (1991) resonerar att fokus på användares attityder kan hjälpa till att utveckla en teoretisk bas för att förstå de processer som utgör del i att användare accepterar eller motsätter sig ny teknik, inom jobbet. Utifrån denna angreppsvinkel så blir teorin väsentlig för studien och kan hjälpa till att ge svar i den kommande analysen.

Företagsekonomi avser ”läran om företags hushållande med begränsade resurser” (Engwall, 1995), varför en kan ponera att forskning inom ämnet bör hålla sig innanför begreppsdefinitionens ramar. Liljegren, Edvardsson-Stiwne och Ekberg (2003) beskriver, i sin empiriska undersökning, ett tydligt samband mellan individuella handlande/agerande och en organisationsförändring. Detta argumenterar för en korrelation mellan individers attityder, värdet av deras handlande och den organisation som personerna befinner sig i. Trots att vald teori tar hänsyn till individers attityder och ej organisationer, kan den bedömas som värdeskapande - eftersom automatisering och implementering av autokontering, kan klassas som en typ av organisationsförändring.

2.2 Begrepp, ting & fenomen

2.2.1 Autokontering

Autokontering kan i detta arbete betraktas som en egen konstruktion. Konstruktionen är ett samlingsbegrepp för *automatiserad kontering* - vilket kan beskrivas bättre genom att definiera delbegreppen.

I FAR (2018) definieras *kontering* som ”en klassificering av en affärshändelse”. Affärshändelse beskrivs vidare som en rörelse, vilken ger upphov till en tillgång eller skuld, alternativt eget kapital, eller är resultatpåverkande. Klassificeringen, eller *konteringen*, görs vanligtvis digitalt, i det bokföringssystem företaget använder, genom att ange en sifferkombination, vars betydelse förklaras i företagets kontoplan (FAR, 2018). BAS-kontoplanen har blivit av en standard bland redovisningsskyldiga företag i Sverige (Johansson & Roots, 1996). Exempelvis kan en leverantörfaktura, bestående av varor företaget köpt, konteras genom följande: debet 4010, varuinköp (enligt BAS) och kredit 1930, bank (enligt BAS). Dessa konterade affärshändelse ska sedan kunna presenteras i den ordning de registrerats, såväl som i systematisk ordning, detta enligt bokföringslagen (Sveriges Riksdag, 2018; FAR, 2018).

I en artikel om automatisering och robotik så beskriver Goldberg (2012) att *automatisering* oftast avser system som fungerar autonomt, i strukturerade miljöer över förlängda tidsperioder. Betoningen av och syftet med *automatisering* är att öka effektiviteten, produktiviteten, kvaliteten och tillförlitligheten (Goldberg, 2012; Brørs & Sellæg, 2015). Automatisering ger även utrymme för att frigöra arbetstid, kraft och kompetens för vidare processutveckling, felsökning som en annars ej har tid för samt analyser som brukar nedprioriteras (Brørs & Sellæg, 2015).

Härlett från preciseringarna av delbegreppen, kan *autokontering* sammanfattningsvis skildras som en automatiserad klassificeringsprocess av affärshändelser. Där bokföringssystemet själv tilldelar en sifferrepresentation till en affärshändelse, utifrån den kontoplan som gäller hos företaget.

2.2.2 Attestering

Svenska Akademien (2018) definierar ordet *attestering* som:

at•test [ates´t] substantiv ~en ~er
= in-tyg; god-kännande, på-skrift

Ur ett redovisningsavseende och i enlighet med detta arbete, hänför *attestering* sig till *fakturaattestering*. Vilket avser en delprocess i fakturahanteringen hos företag (Carmichael, Willingham & Schaller, 1996; Hurt, 2010).

Myndigheters bokföring har lagkrav avseende attestering, som de anställda måste följa (Sveriges Riksdag, 2018). Eftersom företag, i dagsläget inte har några attesteringsskyldigheter som regleras i lag eller *god redovisningssed* så kommer följande beskrivningar utgå från de ramar som existerar för myndigheter. Detta är viktigt att beakta eftersom attestering de facto är en process som alla medelstora- och stora företag inkluderar i sina fakturahanteringsflöden (Carmichael, Willingham & Schaller, 1996; Hurt, 2010).

Efter att en faktura inkommit, men innan dess att den betalas och bokförs, bör summan och innehållet attesteras av en särskild förordnad tjänsteman, med förfogande över företagets medel; även kallad attestant. Med hjälp av attesteringsordningar, attestplaner och rutiner kan organisationer kontrollera att de likvida medlen hanteras anständigt och inte missbrukas (Sveriges Riksdag, 2018). Attesteringsordning och följd avgörs ofta på satta beloppsgränser, branscher samt avdelning/person som beställt fakturan. Elektronisk attestsignering har möjliggjort mycket effektivare fakturahanteringsflöde, samt öppnat upp för statistikföring på själva attesteringsprocessen (Hurt, 2010).

2.2.3 God Redovisningssed

Eftersom bokföringslagen inte reglerar alla detaljer för hur bokföringen ska skötas i praktiken, behövs kompletterande regler och principer som styr detta. Dessa styrparametrar brukar refereras till som god redovisningssed och kan sammantaget beskrivas som den praxis som utarbetas av olika föreningar inom redovisningsområdet (Broberg & Lundén, 2017). För det något abstrakta begreppet ges den formella definitionen:

”Den faktiskt förekommande praxis hos en kvalitativt representativ krets av bokföringsskyldiga”

(Broberg & Lundén, 2017)

Syftet med god redovisningssed är att vägleda företag i sitt redovisningsarbete, som ett komplement till lagstiftningen. Till de föreningar som har till uppgift att formulera och utveckla den goda redovisningsseden finns rådet för finansiell rapportering – vars ansvar är att utarbeta rekommendationer för börsnoterade företags koncernredovisning. Samt bokföringsnämnden, som innehar det direkta ansvaret att utveckla god redovisningssed.

2.2.4 Reskontran

Reskontran skildras ofta som en databas, innehållandes detaljerad information om en specifik grupp, exempelvis kunder, leverantörer eller anställda (Vismaspcs. 2018). Reskontran är inget som regleras i bokföringslagen och företag är skyldiga att ha, utom är snarare ett hjälpmedel i hanterandet av den löpande bokföringen. Exempelvis kan reskontran vara hopkopplade med företagets redovisningssystem och agera som underlag vid olika bokföringsverifikationer (PwC, 2016). Reskontra är alltså en sidoordnad bokföring, som används för att bistå med kompletterande information.

Kundreskontran avser informationen som ett företag gärna håller reda på om sina kunder, t.ex.

kontaktinformation, betalda och obetalda fakturor, påminnelser m.m. (Vismaspcs. 2018). Detta kan användas för att hålla reda på företagets kundfordringar, vid olika avstämningstillfällen, samt som kundanalysverktyg. Utifrån den kundinformation som läggs in (kontaktperson, organisationsnummer, adress, telefonnummer) så kan kunderna sorteras, grupperas och kategoriseras av bokförarna (PwC, 2016; Hurt, 2010).

Leverantörsreskontran fungerar likt kundreskontra, men avser transaktioner med leverantörer istället (Vismaspcs. 2018; Hurt, 2010). En leverantörsreskontra kan innehålla information om vilka fakturor från företagets leverantörer som inkommit, betalats och som ligger obetalda. Detta kan hjälpa företaget reglera och hålla reda på sina leverantörsskulder, samt så kan fakturorna läggas in som underlag för bokföringsverifikationer (PwC, 2016).

Många av dagens redovisningssystem har automatiska överföringar från sina reskontran till bokföringen (Hurt, 2010); exempelvis, när en leverantörsfaktura inkommit och registrerats (samt konterats) i systemet av bokföraren, skapas automatiskt bokföringsunderlag. När fakturan väl betalats så markerar bokföraren, i leverantörsreskontra, den som betald – i samma klick bokförs fakturan, med tillhörande underlag, automatiskt.

2.2.5 ERP System

Enterprise Resource Planning System (ERP), är ett heltäckande IT-affärssystem som stödjer företagets informationshantering och tillgodoser behovet av styrning och administration (Magnusson & Olsson, 2005).

ERP-system är oftast uppbyggda i moduler, där varje modul stödjer ett visst verksamhetsområde. Dessa kan t.ex. vara redovisning, order- och lagerhantering, produktion, inköp, hr m.m. ERP-system utmärker sig genom att kunna vara så heltäckande för alla verksamhetens organ och delar, till skillnad från vanliga avgränsade IT-system som är ämnade för specifika utföranden eller processer (Ngai, Law & Wat, 2007).

2.2.6 Microsoft Dynamics

Microsoft Dynamics är ett ERP-system med färdiga moduler, tänkta att assistera och stödja en verksamhet i flera av dess organisationsdelar. Dessa moduler är bl.a. finans och redovisning, tillverkning och produktion, CRM, supply-chain, analysverktyg samt e-commerce. Modulerna kan interagera och samverka för optimalt samspel mellan verksamhetsdelarna. Men det går även att betala licens för avgränsade, individuella moduler (Microsoft Nav, 2019; Microsoft Ax 2019).

Mjukvaran existerar i två versioner: *MS Dynamics NAV* och *MS Dynamics AX*, där NAV riktar sig till små till medelstora företag medan AX vänder sig större företag. Ax innehar fler funktioner och moduler (Microsoft Nav, 2019; Microsoft Ax 2019).

2.2.7 Agresso

Agresso, numera *Unit4 Financials*, är ett finans- och ekonomisystem med kompletterande moduler för andra delar i organisationen. *Agresso* är, per definition, ett ERP-system som dock inte är lika fullfjädrat och heltäckande som *Microsoft Dynamics*. Däremot marknadsförs mjukvaran som väldigt kompatibel och integrationsvänlig med andra system som kundföretagen kan tänkas använda (UNIT4, 2019).

2.2.8 ReadSoft

ReadSoft är ett företag som erbjuder en mjukvara med samma namn (sen 2017, under namnet Kofax RPA), tänkt att hjälpa företag automatisera sina processer inom kundreskontra, leverantörsreskontra, orderbehandling och mail-hantering (KOFAX, 2019).

Mjukvaran kan användas för att exempelvis förflytta fakturor som kommer per mail, till det ekonomisystem företaget använder och samtidigt plocka ut samt definiera de ingående uppgifterna fakturan har (KOFAX, 2019).

3 Metod

Eftersom syftet med studien var att utvärdera människors inställningar och studier valde jag att göra en kvalitativ undersökning. Jag ville undersöka hur autokontering uppfattas av personer som kan ses som *'operativa experter'* inom området, samt vad deras åsikt på ämnet är. Utifrån detta önskade jag att kunna förankra synteser om möjliga, alternativa arbetsätt inom löpande bokföring. Samt skapa ett underlag för hur framtidens bokföringsarbete hade kunnat se ut.

Eftersom fokuset för uppsatsen ligger på människan och dennes personliga, subjektiva, uppfattningar så lämpade sig en kvalitativ studie (Bryman & Bell, 2017). Enligt Bryman & Bell (2017) så är en kvalitativ studie tjänlig när en vill fokusera på subtiliteten hos den insamlade datan, snarare än mätvärdet. Detta går även i hand med valet att utföra enskilda, semistrukturerade intervjuer. Dessa gjordes huvudsakligen med ekonomichefer, ekonomiassistenter, bokförare och controllers som har god insikt i konterings och bokföringsprocessen.

3.1 Metoddesign

Datainsamlingen skedde genom semistrukturerade enskilda intervjuer. Denna typ insamlingsmetod är fördelaktig eftersom utrymme för flexibilitet lämnas, samtidigt som en struktur bibehålls, vilket underlättar analysen (Bryman & Bell, 2017). Eftersom det finns lagverk, normer och seder som styr vad som ska rapporteras, och i vilken form, så lämpade sig en viss struktur för mina intervjuer. Utformningen på följdfrågorna gjordes huvudsakligen under intervjutillfället emedan det är respondenternas subjektiva åsikter som ligger i fokus. Detta, för att fånga upp det intervjupersonen ansåg viktigt i diskussionen. En intervjuguide, innehållandes öppna frågor och förslag på följdfrågor, förbereddes inför intervjutillfällena (se bilaga 1). Intervjufrågorna grupperades efter olika teman som jag själv ansåg relevanta för intervjun. Detta var huvudsakligen för att kunna ge strukturerade kommentarer utifrån att respondenten skulle komma helt bort från ämnet.

Intervjuerna spelades in för att senare transkriberas. Detta var fördelaktigt under analysen, eftersom det var enklare att citera, gå tillbaka, dubbelkolla fakta och försöka hitta ny information som kunde ha missats under självaste intervjutillfället (Bryman & Bell, 2017). Datat betraktades därefter utifrån ett fritt innehållsanalytiskt perspektiv – vilket, enligt Bryman & Bell (2017), är en av de vanligare, växande, analysmetoderna inom kvalitativ företagsekonomisk forskning. De beskriver perspektivet som ”sökandet efter bakomliggande teman i det material som analyseras”. Med detta menas att en analyserar och tolkar det latenta innehållet hos undersökningsmaterialet - vilket i detta fall var intervjuerna och de tillhörande transkriberingarna. Eftersom människors personliga åsikter, historier och attityder ligger i centrum för besvarandet av min forskningsfråga, så var det även de som bestämde dessa *bakomliggande teman* – vilket därmed talar för trovärdiga, transparenta, pålitliga och överförbara data.

3.2 Dataanalys

Efter att det empiriska materialet samlats in och transkriberats, har datan redovisats igenom fyra olika teman/kategorier, för respektive företag, under resultatavsnittet. Dessa teman utvecklades och togs fram i enlighet med ett kvalitativt innehållsanalytiskt perspektiv. Det Bryman och Bell (2017) beskriver som ”de bakomliggande teman”. Syftet med denna typ av

gruppering är att ge forskaren en tydligare systematik i sin analys, samtidigt som en eliminerar risken för att verka rigid (Bryman & Bell, 2017). Dessa teman är:

- System & automatisering
- Bokföringsrutiner & kompetens
- Inställning & attitydbildning
- Implementation & acceptans av ny teknik

Analysavsnittet inleds med en diskussion och kort jämförelse mellan samtliga företag, för respektive tema. Detta, för att ge ytterligare tydlighet och struktur på datan, samt en ordentlig analytisk grund som teorin sedan kunnat utgå ifrån. Den huvudsakliga analysen har haft sin utgångspunkt i attitydteorin. Attitydteorin beskriver processen för hur en individ formar en uppfattning och inställning gentemot något, som sedan resulterar i ett handlade. Analysen har utgått från, och följt, den tillhörande teoretiska modellen - för att på ett så tydligt sätt som möjligt visualisera appliceringen av det teoretiska ramverket.

3.3 Urval

Studien avsåg inte att välja ut deltagarna på slumpmässig basis, utom krävde snarare ett strategiskt tillvägagångssätt för att säkra relevans för den forskningsfråga som formulerades. Detta beskriver Bryman & Bell (2017) som ett målstyrt urval.

Det målstyrda urvalet var en kombination av kriteriestyrt och bekvämlighetstyp. De kriterierna som ställdes på respondenterna var att de i någon benämning ska arbeta / ha arbetat med löpande bokföring. Detta var, för att säkerställa god kompetens så att svaren blev tillförlitliga. I övrigt skedde selekteringen utefter vilka som fanns tillgängliga för arbetets tidsram.

Eftersom målet med denna studie inte var att generalisera, utom snarare att skapa en djupare förståelse, kan representativiteten anses vara av mindre vikt. Antalet intervjuer bestämdes utifrån vilka företag som visade intresse för de utskick som gjordes. Ca. 30 företag kontaktades, varav fem visade intresse och fyra kunde avsätta någon typ av redovisningspersonal för intervju. Eftersom revisorer huvudsakligen arbetar med revision, snarare än löpande bokföring, så exkluderades revisionsbyråer i dessa utskick.

3.4 Metodreflektion

Valet mellan kvalitativ och kvantitativ studie var inte så självklart som en viss forskare kan ha önskat. Trots den tydliga problematiken inom ämnet så fanns det många väsentliga, potentiella frågeställningar, lämpade för såväl kvantitativ som kvalitativ ansats. Ambitionen med denna rapport var aldrig att generalisera, utom snarare att kunna ge insikt i den individuella attityden och den tankegång som sker kring ämnet. Just därför lämpar sig en kvalitativ undersökning och, i enlighet med syftet, kan ses som den bästa ansatsen.

Troligen hade valda frågeställningar kunnat, i viss utsträckning, besvaras genom t.ex. en enkätstudie. Detta hade givetvis krävt en mycket större mängd respondenter men resultatet hade blivit en god grund för mätvärden och generalisering. Dock så hade det varit svårare att få inblick i ämnet och de djupare åsikterna som efterfrågas. Flyvbjerg (2016) formulerar även

tankar om att det är kvalitativa studier, lik denna typ, som utgör experters kunskap, inom sina specialistområden.

Metodologin har möjliggjort åsiktsfrihet hos mina respondenter. Förhoppningen var att intervjupersonerna skulle känna sig bekväma nog att ge fria, autentiska svar eftersom sociala påtryckningar från grupp och samhälle avlägsnats genom de enskilda intervjutillfällena. Enligt Christensen, Engdahl, Gräås & Haglund (2010) så kan intervjuer av denna typ bidra till förbättrad förståelse för undersökningsproblemet, utöver funktionen hos den menade datainsamlingen.

Eftersom antalet intervjupersoner är relativt få och de valts utifrån bekvämlighet, kan resultaten omedelbart ses som ogeneraliserbara (Bryman & Bell, 2017). Den analytiska utgångspunkten har därför legat i erkända teorier, samt så har intervjupersonerna valts ut efter deras professionella meriter och relevans för undersökningsproblemet, i den utsträckning som gått.

Analysmetoden valdes utefter bäst möjlighet till att svara på ställd forskningsfråga. I studien har attityder och åsikter identifierats och motiverats, för att senare tolkas så att de kunnat mynna ut i svar och teman. Detta skedde, initialt från de intervjuer som hållits. Sedan har allt transkriberats så att tydligt, nedskrivet material funnits att utgå ifrån.

Tillskillnad från kvantitativ innehållsanalytiskt perspektiv, tillåter det kvalitativa perspektivet att forskaren ”reviderar de teman eller kategorier som sållats fram utifrån genomgången av dokument” (Bryman & Bell, 2017). Med detta menas att det finns en fri rörelse mellan begreppsbyggnad, datainsamling, analys och tolkning, än det som förekommer i den mer traditionella, kvantitativa innehållsanalysen. Detta kan ses som direkt värdefullt för en studie som denna, där åsikter har motiverats så att de blir förståeliga och greppbara.

3.4.1 Etiska överväganden

Eftersom detta är en kvalitativ studie, sker det tämligen naturligt att etiska överväganden måste ske gentemot intervjumomentet och frågorna. Det är viktigt att intervjupersonen förstått forskningens syfte och tydligt ger sitt samtycke för den frivilliga intervjun. Den data som samlats in får inte brukas i något annat än forskningens syfte, enligt samtyckeskravet (Vetenskapsrådet, u.å.). Eventuellt inspelningsmaterial ska inte heller spridas vidare och bör raderas efter studiens avslut.

Intervjupersonerna har fått intervjufrågorna tillskickade sig innan intervjutillfället – detta, för att assurera så goda svar som möjligt. Men även lämna utrymme för personerna att invända, utifall att det skulle förekomma något som kan uppfattas som känsligt eller obekvämt. Innan intervjun startade, förklarades att inga påtryckningar eller hetsande kommer förekomma om intervjupersonen inte skulle vilja svara på en fråga eller i efterhand välja att dra tillbaka sitt samtycke helt och hållet. För att förebygga eventuella obekvämligheter och framtida besvär, har samtliga intervjupersoner, med tillhörande bolag, anonymiserats och ersatts med pseudonym.

3.4.2 Validitet & Reliabilitet

För att påvisa tillförlitlighet hos en studie är validitet och reliabilitet centrala utopier att eftersträva (Bryman & Bell, 2017). Validitetaspekter kan grupperas efter inter- eller extern validitet (LeCompte & Goetz, 1982). Intern validitet ser till den röda tråden mellan observationen och de teoretiska idéer som forskaren utvecklar. Extern validitet handlar om generaliserbarheten hos resultatet. Även reliabilitet kan fördelas i interna- och externa aspekter (LeCompte & Goetz, 1982). Intern reliabilitet avser huruvida majoriteten i ett forskarlag kan enas om hur en empiri ska tolkas medan extern reliabilitet ser till, i vilken utsträckning en undersökning kan upprepas och ge snarlika resultat.

Eftersom empirin skett genom semistrukturerade intervjuer med personer som yrkesmässigt hanterar redovisning och bokföring till vardags, så kan informationen bedömas ha hög intern validitet. Oberoende från faktumet att det är bekvämlighetsurval. Och trots att LeCompte & Goetz (1982) argumenterar att validiteten, till viss del, uppnås genom hög generaliserbarhet, trots att det finns vetenskapsteoretiker som hävdar tvärtom. Flyvbjerg (2006) argumenterar för fallstudier av denna typ, genom att motsätta sig det stigma som existerar att fallstudier inte kan bidra till den vetenskapliga utvecklingen, eftersom den skulle vara ogeneraliserbar. Han nämner att i många av de största natur och samhällsvetenskapliga forskares studier - så som, Newton, Einstein, Darwin och Freud, har noggrant utvalda experiment, fall och erfarenheter varit kritiska för utvecklingen av deras teorier och verk. Han anser att generaliserbarhet, oavsett storlek, är en betydligt överskattad källa för att uppnå vetenskapliga framsteg. Avslutningsvis motiverar Flyvbjerg (2006):

“In Germanic languages, the term *science* (Wissenschaft) means literally “to gain knowledge.” And formal generalization is only one of many ways by which people gain and accumulate knowledge.”

Intern reliabilitet säkras eftersom undersökningen genomförs av samma person som analyserar resultatet och skriver rapporten. För att säkra ytterligare reliabilitet kommer även respondenterna få korrekturläsa sammanställningen av det empiriska materialet. I enighet med andra kvalitativa studier, som bygger på begränsat urval, så kan det bedömas komplicerat att få fram snarlika resultat vid upprepandet av studien (beträffande studiens storlek, intervjupersoner och den mänskliga faktorn m.m.). Även här motsätter sig Flyvbjerg (2006) att generell, teoretisk och icke-kontextbunden kunskap skulle vara mer värdefull. Detta gör han genom att motivera att det är de individuella och kontextberoende fallen som utgör hjärtat för experters kunskap, inom olika specialistområden.

Utifrån den förda diskussionen ovan, samt de tillhörande valen som gjorts, så har validitet och reliabilitet säkerställts. Detta kan i sin tur, bedömas ha påvisat tillförlitlighet för studien.

4 Empiri

4.1 Underlag

Empiriavsnittet inleds med en introduktion och kort beskrivning av deltagande respondenter, intervjuerna och en kort sammanfattning över material, teorier samt modeller. Därefter har det empiriska materialet grupperats efter olika kategorier för respektive respondent. Kategorierna är framtagna i enlighet med det kvalitativa innehållsanalytiska konceptet och har sina rötter i intervjuguiden och de teman som intervjupersonerna ansåg relevanta. Dessa teman är tänkta att ligga som grund för den teoretiska appliceringen, som sker därefter, i analysavsnittet.

Företag	Position & Avdelning	Intervjuplats
IT-partner Ab	Redovisningsansvarig för Sverige, Ekonomiavd.	Café, Stockholm
Lilla Banken Ab	Redovisningschef, Ekonomiavd.	Kontor, Småstad
Globalt Logistikföretag	Ekonomiassistent, Sjöfrakt - Ekonomiavd.	Kontor, Stockholm
Telekombolaget Ab	Ekonomiassistent, Ekonomiavd.	Kontor, Stockholm

4.2 Respondenter

Undersökningen innefattar totalt fyra respondenter, där samtliga är från skilda branscher och företag. Samtliga intervjupersoner och företag kommer behandlas helt anonymt, således kommer lämpliga pseudonym användas. Nedan följer en kort beskrivning av samtliga respondenter och det tillhörande företaget.

Respondent 1. - IT-partner Ab

Företaget *IT-partner Ab* är en onlinebaserad IT-leverantör, med verksamhet i hela nordn, samt Nederländerna. Företaget erbjuder IT-produkter med tillhörande tjänster, till företag, offentlig sektor och privatpersoner. Huvudfokus ligger dock på små och medelstora företag. IT-partner innehar ca 1500 medarbetare och omsättningen för 2017 uppgick till ca. 10 miljarder SEK.

Företagets huvudsakliga redovisningsfunktion är lokaliserad i Stockholm, Sverige - där huvudkontoret även ligger. Därifrån sköts majoriteten av allt redovisningsarbete. Vissa undantag förekommer vid specifika, delegerade bokföringsfölgderi, som tas om hand på den tillhörande orten.

Respondent 2. - Lilla Banken Ab

Lilla Banken Ab är nischbank med tre verksamhetsgrenar: säljfinansiering till e-handel, sparkonton till privatpersoner samt blacolån till privatpersoner. Bolaget är verksamt i nordn och de baltiska länderna, samt Tyskland och Polen. Företaget har ca 500 anställda och hade en omsättning på strax över 600 miljoner SEK under 2018.

Hela bolagets redovisningsverksamhet är lokaliserad på huvudkontoret, i en svensk småstad. Härifrån sköts all bokförings- och redovisningsarbete, inklusive hela koncernredovisningen. Visst attesteringsansvar ligger hos respektive verksamhetsland.

Respondent 3. - Globalt Logistikföretag

Globalt Logistikföretag är ett transport- och logistikföretag som ägs till 100% av världens största post- och transportkoncern, beläget i Tyskland. *Globalt Logistikföretag* är verksamt i hela världen, med 5200 anställda och 70 kontor enbart i Sverige. Den svenska branschen presenterar fyra stycken verksamhetsgrenar: sändning av paket, lösningar och specialiserad expertis, godssändning samt integration av teknologiplattformar.

Redovisnings- och rapporteringsansvaret är delegerat till respektive land, som därefter kan delegera det vidare för att sedan samla upp det på en ort. På den svenska marknaden ansvarar respektive verksamhetsgren och fraktsätt för sin egen löpande bokföring - där uppsamlingsarbetet för alla delar senare sker på ekonomiavdelningen i Stockholm. Intervjun med *Globalt Logistikföretag* skedde med en redovisningsrepresentant som arbetar explicit med sjöfrakt.

Respondent 4. - Telekombolaget Ab

Det börsnoterade företaget *Telekombolaget Ab* är en av Sveriges större mobiloperatörer, på såväl privat som företagsmarknaden. Företaget är verksamt i totalt tio länder runtom Europa och Asien – var Sverige är hemlandet och innehar huvudkontoret. Bolaget beräknades ha 6000 anställda och en omsättning på 30 miljarder SEK under 2018.

Hela företags redovisningsfunktion och ansvar är samlat på huvudkontoret i Stockholm. Utöver attesteringsansvar på olika länder, marknader och områden så sköts allt bokföringsrelaterat på huvudkontoret.

4.3 Kategorier / Teman

4.3.1 System & Automatisering

Respondent 1. - IT-partner Ab

IT-partner Ab använder sig av *Microsoft Dynamics Ax*, vilket även stödjer fler delar i organisationen än enbart ekonomiavdelningen. Samt *ReadSoft* för sina leverantörsreskontran. Respondenten upplever att det finns goda förutsättningar och ofta färdig funktionalitet för att automatisera processer - men att dessa inte tas i bruk förrän någon aktivt söker efter möjligheten.

På frågan om företaget redan har automatiserat någon del i sitt löpande bokföringsarbete svarar respondenten att majoriteten av attesteringsprocessen i leverantörsfakturahanteringen, i dagsläget är automatiserat. Efter att bokföraren fyllt i belopp och konterat upp fakturan enligt mall skall denne välja förste attestant. Utifrån detta val sätter systemet upp andre, tredje och ibland fjärde attestant. Attestordningen avgörs beroende på vem beställaren av det fakturan är, dvs. förste attestanten. Oftast följs förste attestant av dennes överordnad och fortsatta chefer. I vissa fall varierar attestordningen, beroende på vissa leverantören och projekt. Detta styrs utifrån en uppsättning av regler och hierarkier, som matats in i systemet av en bokförare.

Respondent 2. - Lilla Banken Ab

Även Lilla Banken Ab använder sig av *Microsoft Dynamics Ax* och *ReadSoft* i sitt redovisningsarbete. Dock så används uteslutande redovisningsmodulen av organisationen. Respondenten berättar stolt att deras IT-avdelning har gedigen kompetens i mjukvaran och när frågor gällande automatisering uppstår så kan de allt som oftast lösa det.

Lill Banken Ab har automatiserat ett flertal manuella utföranden av sitt löpande redovisningsarbete - framförallt inom leverantörsreskontraflödet. Idag används en separat, integrerad mjukvara (*ReadSoft*) för att skanna och mata in all fakturainformation som behövs för att betala och bokföra leverantörsfakturorna (leverantör, belopp, förfallodatum m.m.). Vissa leverantörsreskontran autokonteras helt och hållet, så som månadshyra, fasta personalkostnader och vissa projektbundna fakturor. Även attestflödet är automatiserat. Bokföraren ibland väljer förste attestanten, men i övrigt så bestäms attestuppsättningen av systemet självt.

Respondent 3. - Globalt Logistikföretag

Även Globalt Logistikföretag har en *Microsoft Dynamics Navision* lösning för sitt redovisningsarbete. Detta används explicit av kontoret som sköter uppsamlingsarbetet. De olika *mini-redovisningsavdelningarna* som ligger ute, hos varje verksamhetsgren, använder sig utav en egenutvecklad plattform, som är integrerad med *Microsoft Dynamics*.

I dagsläget är det väldigt få processer som är automatiserade. Månadsvis, samlar ekonomiavdelningen in all redovisningsdata från de olika grenarna och sammanställer den - detta sköts av mjukvaran själv. Utöver detta så nämns inga automatiserade processer tillhörande den löpande bokföringen.

Respondent 4. - Telekombolaget Ab

Telekombolaget Ab använder sig utav Agresso för att sköta sin bokföring. I dagsläget har bolaget automatiserat större delen av sina fakturaflöden, inklusive tillhörande attesteringsprocesser. Systemet är uppdelat efter de olika filialerna/branscherna som företaget är verksamt i. I vissa filialer är automatiseringen inte lika fulländad, dock är det ett arbete som fortgår dagligen.

Kundfakturor auto-genereras tillsammans med tillhörande bokföringsorder. Fakturorna skickas därefter iväg via det leveranssätt som kunden efterfrågat (e-faktura, autogiro, pappersfaktura, Kivra m.m.). Bokföringsorderna granskas för att sedan, med ett enkelt knapptryck, bokföras.

Leverantörsfakturor skannas och avläses via en egenutvecklad mjukvara, som identifierar leverantör och relevanta uppgifter. Utifrån dessa uppgifter skapas betalnings- och bokföringsorder. Oftast finns det regler och styrparametrar inlagda i systemet, för hur leverantörsfakturorna ska konteras – dessa autokonteras systemet. I de fall det är en ny leverantör eller regler inte finns, så måste bokförarna sköta det manuellt.

4.3.2 Bokföringsrutiner & Kompetens

Respondent 1. - IT-partner Ab

Respondenten anser att det inte behövs någon särskild kompetens eller utbildning för att kunna sköta det mest basala löpande bokföringsarbetet – ”bara man håller reda på sin debet och kredit, om ens det”. Hen menar att ekonomiassistenterna, som sköter det löpande arbetet, mest följer färdiga mallar och att den kompetens som efterfrågas snabbt går att införskaffa sig på plats.

Rutinerna för det löpande bokföringsarbetet är väldigt linjära genom att det finns tydliga konteringsmallar att följa för kund- och leverantörsreskontran. I de fall då ingen mall finns, så går det att kolla i systemet hur tinget bokförts tidigare och imitera detta. Respondenten menar

tag. Och eftersom varje individ eller grupp på ekonomiavdelningen, som innehar en särskild tjänst, är autonomt ansvariga för sitt rutinemässiga arbete så kan ekonomiassistenterna betraktas som ansvariga att revidera och eventuellt försöka automatisera det löpande bokföringsarbetet.

Respondent 2. - Lilla Banken Ab

Lilla Bankens löpande bokföring sköts helt och hållet av tre ekonomiassistenter. Samtliga har åtminstone en kandidatutbildning inom ekonomi. Respondenten anser att någon slags ekonomiutbildning är en god förutsättning för att kunna göra ett bra jobb, men inte en absolut nödvändighet. Universitet och högskola är inga måsten.

Även Lilla Banken Ab har konteringsmallar för de av sina kund- och leverantörsreskontra som sköts manuellt. Eftersom relativt många delar är automatiserade så har ekonomiassistenterna en mer granskande funktion än att stående 'beta av' bokföringshögen. Innan en post bokförs eller skickas iväg för attestering så ska den granskas.

Respondent 3. - Globalt Logistikföretag

Respondenten förklarar att de flesta medarbetarna på ekonomiavdelningen är utbildade inom sin profession. Men att majoriteten av de bokförarna som sitter ute och sköter den löpande bokföringen för sin verksamhetsgren, inte är det. Allt som oftast är det människor som börjat som speditörer i verksamheten och sen bytt roll. Respondenten menar att insikt i verksamhetens operationella delar kan vara av större värde eftersom en bäst lär sig redovisningsarbetet på plats ändå.

Globalt logistikföretag har många manuella processer och utföranden inom sitt löpande bokföringsarbete. Detta ställer krav på ökad kvantitet av bokförare. Eftersom bokförarnas arbeten är hårt avgränsade till den verksamhetsgren de sitter hos så blir samma typ av kontering återkommande. Respondenten berättar att bokförarna sällan behöver ha gedigen redovisningskunskap för att sköta sitt jobb, eftersom de arbetar med tämligen strikta riktlinjer och samma återkommande konton. Pensionspremier och liknande bokför ekonomiavdelningen, medan de verksamhetbundna-redovisningsdelarna tar hand om den basala kund och leverantörsreskontran.

Respondent 4. - Telekombolaget Ab

Den absoluta majoriteten av bokförarna och de ekonomianställda har en akademisk ekonomibakgrund, förklarar respondenten. Hen berättar att Telekombolaget Ab tror starkt på digitalisering och automatisering men för att kunna arbeta fortgående med dessa, så behövs personal som har god kompetens inom sitt professionella område.

Mycket av de löpande bokföringsrutinerna beskrivs som analyserande och kontrollerande. Respondenten förklarar att bokförarna förväntas övervaka det arbete som systemet utför, så som säkerställa rätt kontering och betalning, snarare än att sitta och bokföra *rad-för-rad* själva. Samt kontinuerligt uppdatera de affärsregler som finns (t.ex. när en ny leverantör fakturerar).

4.3.3 Inställning & Attitydbildning

Respondent 1. - IT-partner Ab

Respondenten skildrar attityden inom redovisningsfunktionen som ett spektrum med två poler - de som aktivt arbetar med att revidera sina arbetssätt och de som motsätter sig förändring.

Hen menar att just ekonomiassistenterna (och därmed den löpande bokföringen) nog lutar mot den polen som knegar på i gamla rutiner, utan att bedriva något aktivt förbättringsarbete. På andra sidan spektrumet placerar respondenten sig själv och några controllers. Detta förklaras här med kvantiteten arbetare, involverade i en viss arbetsprocess, att göra. Eftersom det löpande bokföringsarbetet kräver många ekonomiassistenter blir det svårare att ställa om arbetssättet för samtliga, detta menar respondenten skapar en ovillighet i att försöka hitta förbättringsaspekter. Medan i mindre grupper eller bland individer som ansvarar självständigt för arbetsutföranden, så blir attityden gentemot automatisering mer positiv.

Under intervjun nämner respondenten, ett flertal gånger, att förbättringsarbete och automatisering är något organisationen förespråkar och ger utrymme för sina arbetare att utforska. Detta efterlevs inte i så stor utsträckning av ekonomiassistenterna, eftersom det troligtvis finns en oro om att bli överflödig, menar respondenten. Hen spekulerar även om att den negativa attityden, gentemot automatisering, bland de seniora ekonomiassistenterna antagligen smittar av sig på nyanställda, vilket är anledningen till att processen för den löpande bokföringen sett oförändrad ut i så lång tid.

Respondent 2. - Lilla Banken Ab

Respondenten, som är redovisningschef, beskriver sig som en motor för automatisering och förbättringsarbetet på avdelningen. Hen berättar att allt som ofta, under någon av de veckovisa avstämningarna, presenterar någon av bokförarna en förbättringsidé vilket blir henoms ansvar, som chef, att införliva och undersöka möjligheterna för.

Attityden gentemot autokontering och beskrivs som god och genomgående på hela avdelningen. Respondenten menar att tack vare de veckovisa avstämningarna, som explicit är för medarbetarnas skull, så skapas en positiv miljö där medarbetarna motiveras att tänka till och lyfta förbättringsaspekter.

Respondent 3. - Globalt Logistikföretag

Respondenten berättar att bokförarna ute på verksamhetsgrenarna sällan tillfrågas eller ges gehör för förbättringsaspekter. Detta menar hen skapat en negativitet gentemot automatisering. Bokförarna är negativt inställda mot nya rutiner och automatisering eftersom det alltid är idéer *'uppifrån'* och inte från bokförarna själva.

De strikta arbetssätten lämnar inte mycket utrymme för bokförarna att vara kreativa och ifrågasätta. Trots att det finns tydliga och många manuella processer som hade kunnat digitaliseras och automatiseras.

Respondent 4. - Telekombolaget Ab

Organisationen identifierar sig som en *'front-runner'* inom digitalisering och automatisering. Respondenten förklarar den självutnämnda titeln som en märkbar positivism gentemot IT-lösningar, på företaget. Den positiva inställningen kommer ifrån att företaget ger gehör och uppmuntrar personalen till att skapa förändring i sin omgivning. Respondenten menar även att det går i hand med kompetensen hos de anställda.

”Vi anställer människor med hög kompetens inom sin avgränsade profession, så att de kan konsultera våra programmerare i deras utvecklingsarbete av nya IT-lösningar för de olika företagsfunktionerna”

Attityden gentemot autokontering beskrivs som god, just eftersom personalen ges mandat och resurser att försöka automatisera och förbättra sina arbetsprocesser. Rädslan för att bli överflödigt existerar inte riktigt, menar respondenten. Till en följd av att företaget behöver kompetensen hos personalen för att utveckla nya och underhålla de existerande processerna.

4.3.4 Implementation & Acceptans av ny teknik

Respondent 1. - IT-partner Ab

Respondenten är positiv till idén om autokontering och tror att det är implementerbar teknik.

”Trots att det kanske inte är en teknik som kan appliceras i alla delar av den löpande bokföringen så skulle den spara in på massa mankraft som läggs på enbart monotona, manuella utföranden som borde automatiserats för längesen!”

Hen tror att anledningen till att automatiseringsarbetet gått så långsamt på den löpande bokförings sidan är för att det existerar en arbetssättskonservatism inom gruppen. En typ av *vi-har-alltid-gjort-på-detta-viss-attityd*. För att lyckas med en implementering och faktiskt acceptans av tekniken, skulle en behöva involvera viktiga nyckelpersoner från ekonomiassistenterna. För att säkra att den goda inställningen gentemot tekniken sprids till resten av arbetsgruppen.

Respondent 2. - Lilla Banken Ab

Respondenten menar att eftersom viss autokontering redan används och är implementerad, handlar det i största mån om att skala upp det i större omfång. Hen beskriver att den goda attityden gentemot automatisering gör redovisningspersonalen mottaglig för ny teknik. Och att den goda erfarenheten från tidigare projekt medför en oräddhet för att implementera och testa nya lösningar.

Respondent 3. - Globalt Logistikföretag

Respondenten är positivt ställd emot autokontering. Hen motiverar på detta vis:

”Det hade underlättat arbetet för bokförarna avsevärt! Framförallt hade det lämnat utrymme för att städa upp och arbeta igen de efterliggande och uråldrade rutinerna och teknikerna.”

Dock poängterar respondenten att det alltid är lite omständligt med nya implementationer. Eftersom bokförarna är utspridda mellan de olika verksamhetsgrenarna och den gemensamma ekonomiavdelningen så skapar det frågor om hur omfattande implementationen ska vara – avser den en specifik gren? Alla grenar? Ekonomiavdelningen också? Detta menar hen är den största anledningen till att det förbättringsinitiativ som drivs igenom oftast fattas av högre chefer.

Respondent 4. - Telekombolaget Ab

Eftersom autokontering redan används i viss utsträckning av Telekombolaget ab så kan acceptansen tydas som god. Respondenten förklarar att när en ny IT-lösning tagits fram så brukar workshops och kortare användarutbildningar hållas för att säkerställa att alla berörda förstår fördelarna och motiveras att använda den nya tekniken.

Respondenten motiverar den goda teknikacceptansen bland ekonomianställda, genom att berömma IT-avdelningen som är duktiga på att anpassa och införliva det som efterfrågas tekniskt, av bokförarna.

5 Analys

Analysen utgår från attitydteorin som presenterats i den teoretiska referensramen. Men avsnittet inleds med samma typ av tematisk gruppering som i empirin. Detta, för att ge en analytisk ingång i ämnet och binda samman allt det material som samlats in. Utifrån dessa, sker analysen genom att *steg-för-steg* följa den tillhörande modellen och applicera det empiriska materialet. Genom dessa steg så kommer attityden och inställningen mot autokontering inom redovisningsfunktioner kunna allokeras och en insikt att ges.

5.1 System & Automatisering

Samtliga medverkande företag använder sig av licensierad mjukvara som erbjuder färdigt stöd och funktionalitet för att automatisera redovisningsprocesser, så som autokontering. Detta är i enlighet med det Gullkvist (2003) skildrar i sin empiriska studie, där hon menar att det finns gott om systemförutsättningar för att automatisera men att företag ej drar nytta av dessa. För att ge en rättvisande bild, bör dock nämnas att samtliga respondenter i någon utsträckning automatiserat en eller flera delprocesser i sitt löpande bokföringsarbete. Varav Lilla Banken Ab och Telekombolaget framgångsrikt implementerat faktisk autokontering. De respondenter som inte använder sig utav autokontering ännu, argumenterar att en ofta inte utforskar automatiseringsmöjligheten av en process förrän frågan blir aktuell, så att ett undersöksarbete måste tillsättas. Detta torde tolkas som en tro om att förbättringsarbete ej behövs bedrivs aktivt i vardagen, så länge organisationen har fungerande processer - en typ av skepticism för huruvida förbättrings och automatiseringsinvesteringar 'betalar av sig' (Kerschner & Ehlers, 2016).

Globalt Logistikföretag refererar även till sina bokföringssystem, ute på verksamhetsgrenarna, som sen länge utdaterade. Detta hänvisar Deshmukh (2006) till som *systemarv* – vilket oftast ser till egenutvecklade systempaket, skapade för specifika uppgifter och problem. Dessa typer av system är oftast oflexibla, stela och har begränsad uppskalningsförmåga, men är fortfarande kritiska för verksamhetens drift (Deshmukh, 2006). Detta är i linje med hur respondent 3 skildrar bokförarnas syn på dagens system.

5.2 Bokföringsrutiner & Kompetens

Majoriteten av respondenterna anser att en universitetsutbildning inte är nödvändig för att kunna sköta den löpande bokföringen. En kan se en tydlig parallell mellan detta resonemang och Scapens (1994) formulering om att arbetsmetodiken bland yrkesroller, inom redovisning, utvecklas långsammare än andra. Han menar att eftersom redovisningsteorin och arbetsmetodiken sett lik ut under en längre tid så blir den största utmaningen för nyanställda att lära sig de specifika arbetsrutinerna och systemen hos företaget. Respondenternas svar uttrycker att nyanställda, utan akademisk bakgrund, kan lära sig teorin bakom löpande bokföring, parallellt och genom rutinarbetet på företaget. Åt andra sidan så argumenterar Telekombolaget att en akademisk bakgrund är fundamental för att anställda ska kunna fokusera på förbättringsarbete av rutiner och processer, vilket inte hävdar helt emot Scapens (1994). De enas snarare om att förbättring och automatisering är de största bumlingarna att flytta men har delad bild gällande utbildning av redovisningsteori. Scapens (1994) motiverar en gemensam rörelse – utveckling av teori kommer medföra utveckling av metodik, vilket presumerande kan innefatta automatisering.

Bilden av det löpande bokföringsarbetet och arbetsomfattningen för tillfallande roll, skiljer sig drastiskt mellan respondenterna. IT-partner och Globalt Logistikföretag beskriver bokförarnas arbete nästintill som ett dagligt snöplogningsarbete, där snön är en metafor för leverantörs- och kundreskontran. Medan Lilla Banken Ab och framförallt Telekombolaget, beskriver rollen som en kontrollfunktion med ansvar av att uppdatera och förbättra system och processer. Samtliga respondenter nämner att konteringsmallar existerar och används, dock i skiljande omfattning. Telekombolaget beskriver processen för att en ny leverantör tillkommer:

”Det första vi gör är att skapa en konteringsmall. Därefter påbörjas arbetet och diskussionen kring huruvida vi kan och borde lägga in systemregler för autokontering, av denna leverantör. Kommer denna typ av fakturor vara återkommande ifrån leverantören? Eller är det en engångsföreteelse? Många gånger går dessa frågor att få svar på om man promenerar, eller ringer, beställaren av fakturan.”

(Respondent 4)

De övriga respondenterna beskriver ingen liknande arbetsmetodik för att automatisera, utan handlandet torde stanna vid skapandet av en konteringsmallen.

5.3 Inställning & Attitydbildning

Ingen respondent tycks vara direkt negativt inställd emot fenomenet *autokontering*. Det finns delade meningar om vad konsekvenserna kan tänkas bli eller hur strategin för att nå implementering bör se ut. Respondenten från IT-partner Ab spekulerar om en rädsla för att bli överflödig, medan Globalt Logistikföretag berättar att bokförarna inte ges gehör i sina förbättringsidéer. Lilla Banken Ab och Telekombolaget Ab beskriver sina anställdas attityder som väldigt positiva, samtidigt som företagen därför skildrar sig själva som duktiga på att bedriva automatiseringsarbete.

Vatanasakdakul & Aoun (2011) diskuterar huruvida det existerar en konservatism inom redovisningsfunktioner. De argumenterar att det finns en gammalmodig läroplan och stil bland lektorer som undervisar i redovisningsämnen. Detta ska ta form i att studenterna inte drillas i kritiskt tänkande och förbättringsarbete. Författarna nämner även en återkommande *vi-har-alltid-gjort-på-detta-vis-attityd*, vid intervjuer med företagsrepresentanter. Huruvida det är Vatanasakdakuls & Aouns (2011) definition på konservatism som tar sig form bland IT-partners redovisningsanställda eller ej så går det att se en parallell mellan Globalt Logistikföretags anställdas frustration och detta. Att inte få gensvar på förbättringsförslag dödar tids nog viljan att producera kreativa idéer. Åtminstone så lyder Vatanasakdakuls & Aouns (2011) argumentation för när studenter kritiserade sina lektors undervisningssätt. Nicolaou & Bhattacharya (2006) talar om ett kontrollbehov bland ekonomichefer, som hämmar utveckling. Detta skulle också kunna vara ett resonande för Globalt Logistikföretags situation.

Utifrån hur respondenterna skildrar attityderna på sina redovisningsfunktioner, kan det förnimmas att bildningen av dessa grundar sig i den organisatoriska inställningen gentemot automatisering, i kombination med den existerande attityden hos de äldre anställda. Simpelt sagt, argumenterar nästintill alla respondenter att en anställds attityd grundar sig i hur företaget självt och den omgivande övriga, personalen ser på automatisering. IT-partner Ab för även en argumentation angående kvantiteten anställda involverade i en specifik arbetsrutin. Respondenten för IT-partner menar att det lättare är att implementera och skapa

en god attityd gentemot automatisering, ju färre personer som behöver anamma det och införliva den. Denna teori går nästintill att förkasta omedelbart, sett till storleken och antalet involverade personer i de andra deltagande företagen, vilka har implementerat autokontering som kan bedömas som 'lyckad'. Men för att ge ett tydligt gensvar på denna teori så skulle den behövas testas under empiriska samband, fördelaktigt i en kvantitativ studie.

5.4 Implementation & Acceptans av ny teknik

Som tidigare nämnt, identifierar sig samtliga respondenter som positiva till fenomenet och tekniken *autokontering*. Dock finns det meningsskiljaktigheter huruvida implementationen skulle lyckas och om tekniken skulle accepteras av bokförarna.

IT-partner Ab och Globalt Logistikföretag menar att det är svårt att implementera autokontering eftersom bokförare generellt är skeptiska emot ny teknik. Även detta argumenterar Hollander, Denna & Cherrington (1999). De beskriver en större utmaning som att få spridning på tekniken, ut till alla verksamhetsdelar och potentiella användare, trots att en kanske har en färdigutvecklad produkt som uppenbarligen är mer gynnsam att använda. Denna typ av utmaning besvarar visserligen Telekombolaget genom workshoppar och användarutbildningar, vilket även är vad Kerschner och Ehlers (2016) rekommenderar. Inom teknikacceptanstudier - så som, *The Technology Acceptance Model* (Davis, Bagozzi & Warshaw, 1989), beskrivs acceptansprocessen som att få användare att förstå användbarheten och enkelheten med den alternativa tekniken, och att detta bäst görs genom exempelvis workshops och utbildningar. Vilket kan i sin tur presumeras ge bättre spridning av den nya lösningen.

5.5 Attitydteorin

I den teoretiska referensramen presenteras Fishbeins och Ajzens (1975) *attitydteorin*, med tillhörande modell. Doktrin beskriver processen från det att en individ anskaffar sig en övertygelse om något, till det att hen får en intention att handla på ett vis. I mitten av denna process bildas en attityd som ska tillsammans med normfaktorer rinna ut i ett beteende. Genom att studera attityder och bildningen av dessa, kan en utveckla en djupare förståelse för varför redovisningstjänstemän väljer att acceptera eller motsätta sig nya tekniker på arbetsplatsen (Hogarth, 1991). Genom att applicera det empiriska materialet för varje steg i modellen kommer insikt i beteende gentemot automatisering, med tillhörande attityder, att uppnås.

5.5.1 Beliefs & Evaluations

Utifrån de samtal som förts, har varje respondent uttryckt någon typ av övertygelse gentemot automatisering och den tillhörande relationen redovisningsavdelningen har. Exempelvis uttrycker samtliga respondenter att autokontering, i en allmän situation, skulle underlätta och effektivisera arbetet avsevärt, samt att det är något de gärna ser förekomma. Detta tyder på en positiv tro, eller övertygelse, gentemot det allmänna fenomenet *autokontering*. Kompletterande uttrycker dock hälften av respondenterna (Globalt Logistikföretag och IT-partner) att implementeringen skulle vara svår, ej genomförbar eller kanske onödig i deras situation – vilket menar för en negativ övertygelse mot implementering av ny teknik. På andra sidan spektrumet finns dock resterande respondenter (Lilla Banken och Telekombolaget), som inte ser några problem med ny implementering. Det förekommer även övertygelseskilnad kring kompetensfrågan hos bokförare. Majoriteten anser att tjänstemän som sköter det löpande bokföringsarbete ej behöver ha gedigen redovisningskompetens, eller en akademisk

bakgrund, utom att det snarare går att införskaffa på plats. Däremot kan slutsatsen dras om en enad övertygelse bland respondenterna: automatisering och autokontering ställer högre krav på bokförarnas redovisningskompetens. De respondenter som uttrycker sig positiva emot implementering, uttrycker även större övertygelse för införskaffande av redovisningskompetens genom universitet eller högskola. Vilket talar för ett samband som skulle kunna förklara vissa respondenters negativa tro emot möjlig implementering.

Tre av fyra respondenter berättar att det finns goda automatiseringsmöjligheter i deras befintliga system och uttrycker ingen uppenbar negativitet. Globalt Logistikföretag manifesterar ingen glädje i att använda det egenutvecklade systemet som finns. Även missnöje över manuella utförande och procedurer, i relation till systemet, finns på företaget. Resterande respondenter talar gott om sina system och sina försök till att automatisera. Bortsett ifrån de meningsskiljaktigheter som finns så enas samtliga respondenter om en positiv tro i att allas rutinarbete skulle behöva ses över och med fördel automatiseras (i den utsträckning som går).

5.5.2 Normative Beliefs & Motivation to Comply

Sett utifrån vilka normliknande förhållanden som skildras på redovisningsfunktionerna, beskriver majoriteten av respondenterna sina organisationer som väldigt måna om att försöka automatisera och att uppmuntra de anställda till det. Däremot skildrar respondenten ifrån IT-partner en gruppering av ekonomiassistenter som har etablerat en negativ inställning till förbättringsarbete. En typ av ovilja till att försöka revidera sina arbetsrutiner och automatisera, som är genomgående hos alla ekonomiassistenter. Hen beskriver den som normlik och att även nyanställda bokförare snabbt anammar den negativiteten. Även på Globalt Logistikföretag skildras en gemensam skepticism emot nya teknikimplementeringar, bland bokförare.

De normativa övertygelserna (normative beliefs) avser huruvida den referensgrupp som en individ identifierar sig med, godkänner ett typ av handlade, eller ej (Gullkvist, 2003). I fallen hos Globalt Logistikföretag och IT-partner kan ekonomiassistenterna allokeras som referensgrupper och den normativa övertygelsen, hos dessa, pekar mot ett negativt förhållningssätt gentemot ny implementering. Motivationen att följa dessa normer (motivation to comply), kan bedömas som högre eftersom de sociala påtryckningarna som existerar, gentemot individer, tycks vara starkare. Dessa typer av påtryckningar kan påverka hur individer väljer att handla, även om de inte delar samma åsikter och attityder som referensgruppen (Gullkvist, 2003).

I fallen hos Lilla Banken och Telekombolaget så beskrivs normen som positiv, gentemot ny implementering och ny teknik. Detta torde vara eftersom det inte skildras existera flera separata referensgrupper inom samma redovisningsfunktion. På dessa företag skildras redovisningsfunktionerna som en samlad enhet, snarare än flera delgrupper – där man särskiljer hårt på bokförare och övriga. Här talar man om en gemensam norm gentemot automatisering och förbättringsarbete. På IT-partner nämner respondenten att hen, och många kollegor, är positiva till att försöka automatisera och implementera nya lösningar, men att normen skiljer sig mellan ekonomiassistenterna och *resten* av redovisningsfunktionen – vilket talar för flera referensgrupper, existerande inom samma redovisningsfunktion. Detta tycks göra det svårt för bokförare, som tänkbart skulle vilja arbeta med automatisering, att agera på denna attityd eftersom påtryckningarna från grupp(-er) skiljer sig.

5.5.3 Attitude toward Behaviour

Genom en samling av olika positiva och negativa övertygelser skapar sig individer en attityd gentemot ett objekt. Utifrån denna attityd så bildar sig en attityd till att handla, gentemot detta objekt (attitude toward behavior) (Gullkvist, 2003). I detta samband, som denna uppsats avser, kan 'attityden till att handla' istället skildras som 'attityd till att använda', eftersom uppsatsen nu talar om implementering och användandet av autokontering.

Samtliga respondenters attityder gentemot fenomenen *automatisering* och *autokontering*, kan skildras som positiva. Men det existerar meningsskiljaktigheter kring implementeringsmöjligheten och tillvägagångssättet. Även de minst automatiserings-positiva respondenterna beskriver autokontering som något de tror på och gärna hade sett i bruk, hos sitt företag. Trots oviljan att försöka implementera och skepticismen för tillvägagångssättet hos Globalt Logistikföretag och IT-partner så kan attityden till att använda tydas som positiv. Båda respondenterna beskriver att acceptans av teknik bäst skulle uppnås genom att involvera nyckelpersoner från de falanger som ses som skeptiska/negativa. Och att detta skulle lösa de största utmaningarna i att få resterande ekonomiassistenter att acceptera och använda lösningen.

Lilla Banken och Telekombolaget beskriver sig som positiva och ser inga problem i att implementera denna typ av lösning. De beskriver teknikacceptansen som hög bland bokförarna. Genom detta kan attityden till att använda bedömas som god.

5.5.4 Subjective Norm

Gullkvist (2003) beskriver subjektiva normer (subjective norm) som:

”...ett socialt tryck som utövas på en individ att handla respektive inte handla på ett visst sätt, dvs. rådande sociala normer i riktning mot ett visst beteende i en grupp eller kultur.”

Den subjektiva normen talar om den uppfattning en individ har om rådande normer. Utifrån denna uppfattning så blir det mer sannolikt att hen agerar därefter, trots egen attityd och inställning. På Lilla Banken nämns exempelvis veckovisa möten som är till för de anställda att dela med sig av förbättringsidéer. Detta tyder på en norm där de anställda förväntas vara kreativa och därför agerar efter detta, trots eventuell negativ inställning. På samma sätt kan det, i IT-partners fall, vara så att ekonomiassistenter väljer att inte göra någon ansträngning i att effektivisera arbetsrutiner och utföranden, trots positiv inställning gentemot automatisering.

Intressant aspekt i just IT-partners fall är att de flesta anställda inom redovisningsfunktionen, verkar agera till att automatisera sitt arbete - förutom specifikt, gruppen av ekonomiassistenter. Där kan en fastslå att normerna gentemot automatisering ser negativ ut. Men att resterande anställda verkar vara mer positivt lagda till att försöka automatisera, tyder på att inställningen och attityden gentemot automatisering de facto ej nödvändigtvis är negativ. Utom att det snarare är rådande normer som har stor påverkan på individerna.

5.5.5 Behavioral Intention

Avsikten, eller intentionen, för att handla på ett vis (behavioral intention) är en funktion av individens attityd till att handla och de subjektiva normer som råder (Gullkvist, 2003). Detta

ser en exempelvis genom de respondenter som uttrycker en positiv attityd gentemot automatisering men väljer att handla på ett vis som torde tolkas som ett negativt förhållningssätt. Ju starkare normerna samspelar med den attityd individen har, desto tydligare intention och faktiskt handlande uttrycks hos individen. Och på samma sätt kan intentionen och handlingen försvagas trots positiv attityd (Gullkvist, 2003; Fishbeins & Ajzens, 1975). Telekombolaget refererar till sig själva som 'front-runners' inom digitaliserings och automatiseringsarbete. Detta bedöms ta form genom att normen ställer krav på de anställda att aktivt arbeta med att utmana sig själva till att automatisera. För personer som redan är positivt inställda till fenomenet *automatisering*, kommer denna typ av miljö att förstärka handlingen till det - vilket även är bedömningen i detta fall. På Lilla banken bedöms redovisningschefens attityd som positiv gentemot autokontering och automatisering. Företaget samspelar med denna positivism och lämnar resurser för att utforska automatiseringsmöjligheterna. Hen har exempelvis veckovisa möten i avsikt för att ge de anställda möjlighet/påtryckningar till att revidera sina arbetsmetoder. Implementeringen av de veckovisa möten kan bedömas som en handling, som tagit form genom en förstärkt intention, där attityden till att handla förstärkts igenom den positiva subjektiva norm som råder.

Även denna typ av intentionsförstärkning syns när Lilla banken och Telekombolaget beskriver implementeringen av autokontering (samt vidare automatisering) som ett oproblematiskt arbete, där det snarare handlar om att få upp skalningen på användningsområden. Intentionsförsvagning syns i IT-partners fall – då respondenten beskriver en stark positivism emot autokontering och dess möjligheter. Men ändå väljer ingen att ta tag i frågan pga. rådande, negativ miljö bland ekonomiassistenterna.

5.5.6 Actual Behavior

En typ av attityd garanterar inte ett specifikt handlande, utom kan förstärkas eller försvagas av de normer och samhällspåtryckningar som finns (Gullkvist, 2003). Detta syns extra tydligt hos de respondenter som ännu ej implementerat autokontering.

Inga respondenter tycks vara negativt inställda emot fenomenet *autokontering*, men Globalt Logistikföretag och It-partner är ändå tvivelaktiga till att implementera det. Utifrån de resonemang som gjorts tidigare torde detta bero på en försvagning ifrån den rådande miljö. På samma vis som personalen ifrån Lilla Banken och Telekombolaget positivt förstärks i sin positivism gentemot automatisering och autokontering. Detta skulle kunna vara en tänkbar förklaring till varför så få företag ännu ej implementerat autokontering. Inte nödvändigtvis på grund av den dåliga attityden som existerar hos de anställda, utom snarare den icke-förstärkningen som ges ifrån den rådande subjektiva normen.

6 Slutsats

Arbetets syfte var att besvara hur attityden och inställningen ser ut, gentemot autokontering, inom redovisningsfunktioner. Studien påvisar en genomgående positiv attityd gentemot fenomenet *autokontering*. Men utifrån analysen finns det antydningar om att de normer som råder på företagen, påverkar intentionen till att använda automatiserade lösningar. På företagen som ännu inte implementerat autokontering påverkas intentionen till att använda automatiserade lösningar negativt. På samma vis som intentionen påverkas positivt, på de företag som i någon utsträckning implementerat autokontering.

Forskning har tidigare antytt att redovisningspersonal är exceptionellt dåliga på att anamma nya tekniker och revidera sina arbetsprocesser (Hollander, Denna & Cherrington, 1999; Scapens, 1994). Det är inte möjligt att ge en rättvisande bild för dagsläget, utifrån denna studie. Dock har en tydligare inblick i attitydbildningsprocessen hos redovisningspersonal, gentemot ny teknik, givits. Den fortgående teknikutvecklingen och allmänt växande konkurrensen ställer allt högre krav på företag till att utnyttja och anpassa sig till de rådande teknikerna. Den som kan effektivisera sina interna processer har mycket att vinna – inte enbart genom arbetskraftsbesparingar, utom även ökad snabbhet och flexibilitet på dem tjänster företaget erbjuder (Brørs & Sellæg, 2015). I denna och andra studier, kan en se att attityden bland personalen spelar en stor roll i adaptions och acceptansprocessen av nya tekniker (Kerschner & Ehlers, 2016; Frey & Osborne, 2015). Man måste inte bara ha kompetent personal för att lyckas, utom även personal som besitter rätt attityd - så att detta kan rinna ut i en handlingskraft till att implementera och använda tekniker som kan skapa konkurrensfördelar.

6.1 Bidrag

Studiens bidrag har resulterat i en ökad insikt bland attityderna hos redovisningstjänstemän, gentemot automatisering. Samt ökad förståelse för attitydbildningsprocessens inverkan på redovisningsarbetsares acceptans och användning av ny teknik. Detta kan stötta professionella yrkespersoner i praktiken, med deras ansats till att automatisera sina redovisningsprocesser och implementera autokontering.

Eftersom det avgränsade ämnet ej är särskilt omskrivet på senare tid, har ett forskningsbidrag gjorts. Genom studien så har även kunskapen för korrelationen mellan ekonomi och IT ökat.

6.2 Fortsatt forskning

Automatisering är ett mycket aktuellt ämne som torde ha stor inverkan på många olika professioner och arbeten i framtiden, därtill redovisnings och bokföringsyrken. Eftersom denna studie har kvalitativt ansatts hade ett förslag för fortsatt forskning kunnat vara att testa om resultaten är generaliserbara genom en kvantitativ undersökning, t.ex. genom en enkätstudie.

Andra förslag på fortsatt forskning hade kunnat vara kompletterande undersökningar, utifrån de avgränsningar som gjorts i denna studie. Denna studie är avgränsad till bokföringspersonal i redovisningsfunktioner och tar ej hänsyn till revisorers och revisionsbyråers attityder. Det hade även varit av värde att närmare studera hur bokföringslagen förhåller sig till

automatisering och autokontering, samt vilka de ekonomiska brottskonsekvenserna hade kunnat vara.

Referenser

- Arvidsson, O. & Dykert, L. (2001). *Elektronisk ärendehantering – säkerhet och redovisning*. Internrevisorernas Förening IRF. Rapport 13, 2001.06.12.
- BAS. (2019). *Bokföring – löpande bokföring, verifikationer och arkivering*. Hämtad: [05.04.2019], <https://www.bas.se/arkiv/regler-for-bokforing/>
- Broberg, A. & Lundén, B. (2017). *Bokföring: Praktisk handbok med konteringsexempel*. Björn Lundén Information Ab. 21 uppl. Näsviken: blinfo.
- Bryman, A. & Bell, A. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Liber Ab. 3 uppl. Malmö: Exakta Print
- Brørs, T. & Sellæg, F. E. (2015). *Automatisering av regnskapsfunksjonen*. Praktisk økonomi & finans. Vol. 04, ss. 307–318. Hämtad: [13.05.2019], https://www.idunn.no/pof/2015/04/automatisering_av_regnskapsfunksjonen
- Carmichael, R. D., Willingham, J. J. & Schaller, A. C. (1996). *Auditing Concepts and Methods: A Guide to Current Theory and Practice*. McGraw-Hill / Irwin. Vol. 6.
- Christensen, L., Engdahl, N., Gräås, C. & Haglund, L. (2010). *Marknadsundersökning: en handbok*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Dahlqvist, L. A. & Elofsson, S. (2005). *Bokföringsbrott och bokföringslagen*. Författarna & Norstedts Juridik AB, 2:1 uppl. Stockholm: Elanders Gotab.
- Davis, F. D., Bagozzi, R. & Warshaw, P. (1989). *User acceptance of computer technology: A comparison of two theoretical models*. Management Science. Vol. 35(8), August, ss. 982-1003.
- Deshmukh, A. (2006). *Digital Accounting – The Effects of the Internet and ERP on Accounting*. Pennsylvania State University, Erie. USA: Idea Group Inc.
- Engwall, L. (1995). *Föregångare inom företagsekonomin*. 1 uppl. Stockholm: SNS Studieförb. Näringsliv och samhälle.
- FAR AB. (2018). *FARs Samlingsvolym Redovisning 2018*. Stockholm: Rådet för finansiell rapporting.
- Fishbein, M. & Azjen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behaviour: An introduction to theory and research*. Massachusetts: Addison – Wesley.
- Flyvbjerg, B. (2006). *Five Misunderstandings About Case-Study Research*. Qualitative Inquiry. Vol. 12(2), ss. 219-245.
- Frey, B. C. & Osborne, A. M. (2015). *The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?*. Technological Forecasting & Social Change. Elsevier.

- Goldberg, Ken. (2012). *What Is Automation?* IEEE Robotics & Automation Magazine. Vol. 19 (1), ss. 101–102.
- Gullkvist, B. (2003). *Mot en papperslös bokföring*. Åbo Akademin. Åbo: Företagsekonomiska institutionen.
- Hogarth, R. M. (1991). *A perspective on cognitive research in accounting*. The Accounting Review. Vol. 66(2), ss. 277-290.
- Hollander, A., Denna, E. & Cherrington, J. O. (1999). *Accounting, information technology and business solutions*. McGraw-Hill / Irwin.
- Hurt, L. R. (2010). *Accounting information systems : basic concepts and current issues* . Vol. 2. International Rd. New York: McGraw-Hill/Irwin.
- IFAC. (2002). *E-Business and the Accountant*. Hämtad: [15.05.2019], https://www.icje.es/images/pdfs/TECNICA/C01%20-%20IFAC/C.01.082%20-%20ITC%20-%20Other/E-Business_Book.PDF
- Kerschner, C. & Ehlers, M. H. (2016). *A framework of attitudes towards technology in theory and practice*. Ecological Economics. Vol. 126, ss. 139–151.
- KOFAX. (2019). *Robotic Process Automation – Work Like Tomorrow*. Hämtad: [08.05.2019], <https://www.kofax.com/Products/Robotic-Process-Automation>
- LeCompte, M. D. & Goetz, J. P. (1982). *Problems of Reliability and Validity in Ethnographic Research*. Review of Educational Research. 1(52). S. 31-60.
- Liljegren, M., Edvardsson-Stiwne, E. & Ekberg, K. (2003). *Upplevelser av rättvisa och individuella handlingsmönster i samband med organisations-förändringar*. Nordisk Psykologi. Vol. 55 (4), ss. 309–322.
- Magnusson, J. & Olsson, B. (2005). *Affärssystem*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Microsoft. (2019). *Dynamics 365 Community - Microsoft Dynamics Ax*. Hämtad: [08.05.2019], <https://community.dynamics.com/ax>
- Microsoft. (2019). *Dynamics 365 Community - Microsoft Dynamics Nav*. Hämtad: [08.05.2019], <https://community.dynamics.com/nav>
- Monga, V. (2015). *The New Bookkeeping Is a Robot*. The Wall Street Journal. CFO Journal / Business. Hämtad: [15.05.2019], <https://www.wsj.com/articles/the-new-bookkeeper-is-a-robot-1430776272>
- Ngai, E. W. T., Law, C. C. H. & Wat, F. K. T. (2007). *Examining the critical success factor in the adoption of enterprise resource planning*. Computers in Industry. Vol. 59, ss. 548-564.
- Nicolaou, I. A. & Bhattacharya, S. (2006) *Organizational performance effects of ERP systems usage: The impact of post-implementation changes*. Elsevier Inc.

PwC. (2016). *Vad är en reskontra?* Hämtad: [13.05.2019], <https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/vad-ar-en-reskontra>

Scapens, R. W. (1994). *Never mind the gap: towards an institutional perspective of management accounting practices*. Management Accounting Research. Vol 5, ss. 301-321.

Skatteverket. (2019). *Bokföring – vad kräver lagen?* Hämtad: [05.04.2019], <https://www.skatteverket.se/foretagochorganisationer/startaforetag/bokforingochbokslut/bokforingvadkraverlagen.4.18e1b10334ebe8bc80005195.html>

Svenska Akademien. (2018). *Svenska Akademiens Ordlista*. Tryckår: 2015. Hämtad: [13.05.2019], <https://svenska.se/tre/?sok=attest&pz=1>

Sveriges Riksdag. (2018). *Bokföringslag*. Hämtad: [05.04.2019], https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bokforingslag-19991078_sfs-1999-1078

Sveriges Riksdag. (2018). *Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring*. Hämtad: [13.05.2019], https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2000606-om-myndigheters-bokforing_sfs-2000-606

UNIT4. (2019). *Unit4 Financials: best-in-class global financial management and accounting solution*. Hämtad: [08.05.2019], <https://www.unit4.com/applications/financial-management/financials>

Vatanasakdakul, S. & Aoun, C. (2011). *Why don't accounting students like AIS?* International Journal of Educational Management , Vol. 25 Issue: 4, pp.328-342

Vetenskapsrådet. (u.å.). *Forskningsetiska principer*. Elanders Gotab. Hämtad: [http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf]

Vismaspcs. (2018). *Reskontra – vad är reskontra?* Hämtad: [13.05.2019], <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-reskontra>

Bilagor

Bilaga 1 – Intervjuguide

INTERVJUGUIDE

Autokontering och automatisering inom löpande bokföring

- En kvalitativ studie om attityder -

1. Introduktion

- Vad heter du, vilka jobbar du för och vad för position innehar du?
- Vad skulle du säga är dina ansvarsområden och var ligger dina starkaste kompetenser - redovisningsmässigt?
- Hur ser din erfarenhet inom redovisning och bokföring?

2. System & automatisering

- Vilket / vilka system använder ni för era ekonomiska funktioner?
 - Om flera: vilket använder ni för bokföring och journalföring?
- Vet du om det finns funktionalitet för att autokontera i dagsläget?
 - JA: Använder ni det i någon utsträckning?
 - NEJ: Vet du säkert eller har du aldrig hört om det?
- Kan du berätta övergripande hur processen ser ut från att ni mottar en bokföringsnotis (t.ex leverantörsfaktura) till att den bokförs i era system?
 - Finns det några processer/delprocesser som brukade skötas mer manuellt, men som ni lyckats automatisera (totalt, eller i viss utsträckning)?
- Finns det någon specifik funktionalitet du saknar / hade velat se i era ekonomiska system - relaterat till redovisnings- och bokföringsarbetet?

3. Åsikter & Uppfattningar

- Vad är dina tankar om automatisering inom redovisning (positiva / negativa)?
 - Vad ser du för möjligheter med att automatisera bokföringsfunktioner?
 - Vilka specifika funktioner/processer/positioner tror du automatisering skulle/kommer kunna ta över (AI)?
 - Vad ser du för negativa aspekter?
- Finns det något med automatisering som skrämmer dig (rädd att förlora din funktion)?
- Tycker du det krävs hög utbildning / hög kompetens för att sköta det löpande redovisnings- och bokföringsarbetet?
 - Behövs det hög kompetens för att kontera upp bokföringsrader korrekt?
 - Krävs utbildning? Eller är det nått man egentligen bör lära sig 'på plats'?
- Vad tror du är anledningen till att autokontering används i så begränsad utsträckning, trots att tekniken finns tillhandahållen?

4. Löpande bokföring (övergripande och hastigt)

- Vem ansvarar för den löpande bokföringen i er organisation? (tjänst, position, ansvarsområden osv)

- Hur ofta tas den löpande bokföringen hand om?
 - Sköts den på daglig/veckovis/periodvis basis?
- Uppskattat, hur mycket av den dagliga arbetstiden avsätts åt löpande bokföring (timmar, personer)?
- Vad upplever du tar längst tid med löpande bokföring? (inläsning av fakturor, kontering, periodisering, interna parametrar)
- Har ni några helt fysiska processer inom er löpande bokföring (t.ex. fysisk journalföring)?

5. Bokföringslagen & bokföringsbrott (extra material, i mån om tid)

- Hur väl skulle du säga att du känner till bokföringsskyldighetslagen vi har i Sverige?
- Vet du hur vilka skyldigheter den löpande bokföringen har gentemot bokföringslagen?
- Anser du det viktigt att personer som jobbar med redovisning & bokföring har koll på bokföringslagen samt vilka bokföringsbrott som kan kopplas till den löpande bokföringen?
 - JA: Varför anser du det viktigt?

Bilaga 2 – Transkribering intervju 1: IT-partner Ab

Transkribering av intervju 1: IT-partner AB

R = Respondent, I = Intervjuaren

R: Så vi kör igång!

I: Yes! Första frågan: vill du presentera dig själv, din bakgrund och berätta hur du hamnade där du är idag, hos IT-partner Ab?

R: Mitt namn är *Respondent 1* och jag sitter just nu redovisningsavdelningen, finans, hos IT-partner Ab. Här ansvarar jag för IT-partner Sverige och Holding bolaget IT-partner Groups. Min bakgrund är att jag har en civilekonomexamen ifrån Stockholms universitet. Och sen var IT-partner det första stället jag började jobba på.

I: Och hur länge ahr du varit där nu?

R: Oj, kanske fyra och ett halvt år?

I: Vill du beskriva vad för arbetsuppgifter och tjänster du haft under den här tiden?

R: Jag började på leverantörsreskontran, som konsult, skulle stanna två veckor bara. Och blev därefter kvar. Jag fick byta till en tjänst som låg närmre det jag ville göra. Och sen har det egentligen bara blivit mer och mer. Senast förra året fick jag ta över Group bolaget. Vilket jag tycker är så kul.

I: Jag kör vidare... till systembiten. Vilka system använder ni för ert löpande bokföringsarbete?

R: Just vi som sitter med redovisningen använder Ax Dynamics, Microsoft mjukvara. Och sen använder vi ett BI-program för uppföljning. Leverantörsreskontra använder även readsoft som ett komplement till Ax, som hjälper till att läsa in leverantörsfakturorna. Ett slags template system.

I: När det kommer till autokontering och automatisering... finns det någon process som ni använder något inslag av autokontering på?

R: Njaa... de som sitter med leverantörsreskontran sitter framförallt med mallar. Det finns system templates, som vi kan lägga in för fakturor och som företaget gärna ser att de anställda använder, men det har de enbart gjort på enstaka fakturor. Däremot är attesteringen tämligen bra uppstyrd. Där behöver ekonomiassistenten enbart välja förste attestanten, som nästan alltid är beställaren av fakturan, och sen sköter systemet resten och sätter upp andre, tredje och ibland fjärde attestant. De övriga attestanterna är oftast beställarens chef,

avdelningsansvarig, projektinvolverade osv. Detta beror lite på kostnadsstorleken och om det är en faktura bunden till något specifikt projekt.

I: Och vad är din personliga uppfattning..., finns det bitar som hade och borde automatiseras men av någon anledning så görs det ej?

R: Alltså IT-partner uppmuntrar oss anställda till att automatisera och ger oss även utrymme i vårt arbete att utforska möjligheterna för det. Men så finns det en grupp anställda som väljer att inte lägga någon 'effort' på att försöka hitta bättre arbetssätt eller automatisera sina arbetsuppgifter, och många av dessa är ekonomiassistenterna som sitter med leverantörsreskontran. Men på samma sätt finns det en grupp som arbetar på, aktivt med att försöka hitta nya, smartare lösningar för olika saker. Ofta finns det mycket som skulle kunna och behövas automatiseras men när det är stora arbetsgrupper involverade i samma rutiner så väljer man istället att fortsätta arbeta på, på det gamla, vanliga viset. Jag skulle nog däremot säga att jag själv och mina närmsta kollegor, som oftast är controllers, är duktigare på att automatisera våra uppgifter. För då behöver vi inte involvera massa andra personer som också måste tycka, tänka och förstå vad jag gör när jag automatiserar något..... Sen tror jag också att många av dem, som jag arbetar med, som inte vill automatisera är rädda för att lämna över till automatisering, att de tänker '*nej, men såhär har vi alltid gjort*', och vill hellre sköta sina arbetsuppgifter helt själva.

I: Tror du det finns en rädsla att bli överflödig?

R:... Mhm! Ja precis! Jo jag tror att det ligger mycket i att bli överflödig: rädsla för att bli tvungen att lära sig *något nytt*, som är ännu svårare än de gamla rutinerna, och om man inte klarar av det så blir man kanske utbytbar. Sen är alltid folk snabba med att klaga på processer men har sällan en benägenhet att automatisera eller förändra dem eftersom detta skulle kräva en större energi investering än att bara gör det på det gamla viset. Om en uppgift tar mig 1h att utföra och skulle ta mig 10h att automatisera, så väljer jag att göra den trots att det skulle betala av sig efter 10 arbetsdagar. Haha... Och detta är ju exakt vad företaget vill att vi inte ska göra. De vill ju att vi ska göra den här investeringen.'

I: Varför tror du folk inte väljer att göra den investeringen?

R: När man kommer in som nyanställd på ett företag så vill man ju inget annat än att passa in. Och då tror jag många bli rädda för att kritisera systemet, processerna och flödena. Framförallt om det är en större grupp som jobbar med dem. Och tycker dessutom den här gruppen med ekonomiassistenter att det inte behövs automatiseras eller förbättras så tar man ju vid deras åsikter också. För man vill inte sticka ut eller hamna på dålig fot med någon av kollegorna som jobbat där längre. Och för att lyckas implementera en ny lösning eller teknik så måste man ju isåfall fånga upp de här nyckelpersonerna som kan påverka hela gruppen. För på samma sätt som de sprider den negativa inställningen moot något så kan de sprida en positiv uppfattning om nått annat. Typ som en dominioeffekt.

I: Tror du autokontering är något som skulle kunna implementeras i dagsläget på IT-partner Ab? Och hade det varit hjälpsamt?

R: Trots att det kanske inte är en teknik som kan appliceras i alla delar av den löpande bokföringen så skulle den spara in på massa mankraft som läggs på enbart monotona, manuella utföranden som borde automatiserats för längesen! Sen så ser jag det som svårt att övertyga den här skaran med ekonomiassistenter... arbete, beträffande mer än utveckling och implementering skulle behövas, alltså det skulle behövas läggas ner arbetstimmar på att förklara, utbilda och övertyga de anställda också. Utöver att utveckla självaste tekniklösningen. Sen så ska man även få dessa anställda att faktiskt börja använda tekniken också, och inte gå tillbaka till de gamla rutinerna. Det är därför jag själv och många mina kollegor, som ansvarar ensidigt för sina uppgifter, är bättre på att försöka automatisera. Ofta finns det färdiga lösningar i systemet, t.ex. det här med templates går att använda på många olika delar i leverantörsreskontran och fakturahanteringen, men som vi behöver lista ut hur

det funkar och kan användas. Men det är sällan någon sitter och aktivt reviderar sina uppgifter och letar efter lösningar. Utom de tar man snarare på tu man han, när en fråga eller problem dyker upp.

I: Hur funkar template-systemet?

R: Template systemet är olika planer, hierarkier och regler som vi kan sätta in i systemet själva, för vissa processer. T.ex. det med attestering. Då kan man binda attestanter till vissa leverantörer eller projekt. På samma sätt jag har, t.ex., lagt in de excel-beräkningarna, jag vanligtvis brukar göra, i ett template för ett arbetsutförande, där jag bara populerar några uträkningar och siffror in till systemet från ett dokument. Jag och mina närmsta kollegor är duktiga på att använda templates för vårt arbete, men det blir såklart svårare när det är fler involverade.

I: Vad tycker du om kompetensen bland folk som arbetar med löpande bokföring? Behövs det hög kompetens, t.ex. genom en universitetsutbildning för jobbet?

R: Inte för leverantörsreskontra, bara man håller reda på sin debet och kredit, om ens det. Knappt det. Vi har folk som gör ett jättebra jobb och har lärt sig det mesta på plats. Man följer ju mest mallar och fasta rutiner på stora bolag, som oss. På mindre bolag, absolut, då ställs mer krav och ansvar på varje individ. Men hos oss handlar det mer om att populera systemet och *dra igenom* fakturorna. Hur man konterar och vad man lägger in är allt uppstyrt i ekonomiassistenternas mallar. Och när en mall saknas så går det alltid att gå tillbaka och kolla hur det bokförts tidigare och kopiera, i princip. När det är nya leverantörer så frågar de nästan alltid oss hur det ska bokföras, ibland har de koll själva. Men det brukar vara de mer seniora ekonomiassistenterna som har koll på det. Men som sagt, så tror jag det skiljer sig ifrån mindre bolag. Där behöver man nog ha mer kunskap om vissa saker. Medan hos oss, som ett stort bolag, så kan man egentligen komma in och ta vid där den förra personen slutade. Det är bara en fråga om arbetsrutiner.

I: Är det någon annan än ekonomiassistenterna som bestämmer hur t.ex. rutinarbetet för något ska se ut? Jag tänker, på samma sätt som du skildrar hur du och controllers'na bestämmer och ansvarar för sina uppgifter, finns det något överhuvud som bestämmer för ekonomiassistenter och den löpande bokföringen.

R: ...Njaa. Alltså, nån gång har ju någon suttit och styrt upp rutiner för det arbetet, men det var nog innan min tid, och längesen. Sen dess har det legat lite på is, gissar jag. Ekonomiassistenterna ansvarar ju för sitt eget arbete, precis som jag ansvarar för mitt. Men ibland kan det vara så att jag, eller någon annan, promenerar över för att vi behöver att en viss typ av information ska inkluderas i någon bokföring. Då blir det upp till dem att styra upp hur det ska tas itu med utifrån det vi begär osv.

I: Med tiden, tror många att mer och mer automatiseras. Tror du den löpande bokföringsrollen kommer försvinna?

R: Ja och nej. Vi köper ju bara fler och fler bolag. Vilket ställer mer krav på mängden löpande bokföringsarbetare, eftersom mängden kundfakturer och leverantörsfakturer ökar ju bara. Och visst kommer vi bli tvungna att bli bättre på att automatisera flöden, men jag tror inte rollen kommer försvinna. Snarare kommer kanske rollen få andra uppgifter, typ en mer kontrollerande funktion och stämning av inköpsordrar mot fakturer än att bokföra dem.

I: Några sista visa ord på temat?

R: Jag och IT-partner Ab älskar ju automatisering. Och det grundar sig ju i att vi är lata. Vi vill tjäna så mycket pengar på så lite effort som möjligt. Och automatisering är ju framtiden.

I: Tack så mycket.

R: Tack, tack.

Bilaga 3 – Transkribering intervju 2: Lilla Banken Ab

Transkribering av intervju 2: Lilla Banken Ab

R = Respondent, I = Intervjuaren

I: Så, då kör vi. Vill du vara så snäll och berätta lite om dig själv, hur din erfarenhet ser ut och hur du hamnade här?

R: Jo. Så jag är då redovisningschef på Lilla Banken Ab's ekonomiavdelning sen snart två år tillbaka. Jag har personalansvar för totalt nio individer, varav tre är ekonomiassistenter som arbetar med den löpande bokföringen. För visst vare det intervjun handlade om?

I: Yes, precis.

R: Resterande är en blandning av controller och ekonomi-administratörer. Jag har jobbat som redovisnings och ekonomichef på olika företag, fram-och-tillbaka, i ca tio år nu. Innan dess hoppade jag mellan controller och redovisningsekonoms-roller.... Jag utbildade mig ganska sent, jag tog min civilekonomexamen när jag var 32. Och innan dess så jobbade jag inom butiks- och detaljhandel. Totalt sett så har jag jobbat aktivt med redovisning i ca 20 år nu.

I: Och har du något särskilt kompetensområde du gärna lyfter fram?

R: Förutom faktumet att jag jobbat inom detaljhandel i tio år? Hahah...., jaaa... Jag andas ju management och företagsledning. Att sitta i ledningsgruppen och fatta strategiska beslut tycker jag är kul och ser som en självklarhet för mig. Annars är jag nog ganska duktig på att underhålla och utveckla min personal. Det går ju lite hand-i-hand det där. Man brukar ju säga 'happy wife, happy life', jag säger nog 'happy employees, happy business'! Hahaha

I: Haha [Skrattar instämmande]... skulle du våga säga att du är duktig på det här med automatisering och hitta system och IT-lösningar på manuella utföranden?

R: Jo, absolut. När jag kom till Lilla Banken Ab fanns det gott om goda tankar och idéer som fyllde avdelningen, just om automatisering och förbättringsarbete allmänt. Men ingen hade riktigt tagit tag i det. Och då blir det lite av mitt jobb, som chef, att utforska möjligheterna för idéerna och försöka införliva dem.... Jag har nog ändrat ganska mycket, till det bättre, sen jag börjat på den här arbetsplatsen.

I: Vad är det för system ni använder idag? Hur ser automatiseringsförutsättningarna ut i dem?

R: Vi använder oss utav *Microsoft Dynamics Ax* för bokföringen och redovisningen i dagsläget. Sen har vi lite system för att stötta upp bokföringsarbetet, som är integrerade med *Ax*... Det finns mycket möjligheter att automatisera, redan inne, i systemet. Ibland lite för mycket... Hahah... Ibland kan det vara svårt att hitta det vi på redovisningsavdelningen letar efter. Men vår IT-avdelning är så kompetenta och duktiga i mjukvaran, *Ax*, att vi oftast bara behöver ge en 'dum-förklaring' på vad vi är ute efter så kommer de hitta eller lösa det åt oss.

I: *Ax* är ju ett stort ERP-system som består utav flera moduler..

R: ... ja, vi använder bara redovisningsmodulen på företaget. De andra avdelningarna har sina egna, andra system. Inte *Ax*, som vi på redovisningsavdelningen.

I: Alright..., kan du berätta om någon process som ni har automatiserat? Ett exempel alltså.

R: Vi har försökt automatisera så stora delar av våra fakturahanteringsprocesser som möjligt..., det är ju det som tar längst tid men som måste göras dagligen. Ju mer tid vi frigör därifrån, ju mer kan ekonomiassistenterna ägna sig åt 'faktiskt' arbete som skapar mer nytta. Fakturorna behövs egentligen bara betalas och bokföras dagligen.

I: Kan du ge mig en 'walk-through' av er fakturahantering, fram tills bokföringen sker, då?

R: Javisst... Såååå, först tar vi emot en faktura. Antingen via vår mail eller per post. Är det via post så skannas den in och skickas till våran mail. Från mailen skickas fakturorna till ett program som heter *ReadSoft*, vilket är ett program som hjälper oss läsa in all fakturainformation till *Ax*.

I: Som nån typ av mellanhand? Men varför är det nödvändigt? Har det nått med filformatet att göra?

R: *ReadSoft* plockar ut all information som är nödvändig för att betala och bokföra fakturan, åt oss. Så slipper ekonomiassistenterna sitta och skriva in summa, fakturanumret, betaluppgifter osv. Den parar även ihop fakturan med en leverantörerna i leverantörsreskontrat. Förutsatt att det inte är en ny leverantör då. Den här informationen importerar automatiskt från *ReadSoft* till *Ax*, tillsammans med en fakturafil, som underlag. Hänger du med på funktionen..., syftet med *ReadSoft* och hur den samspelar?

I: Mm

R: Efter att all den här informationen lästs in till *Ax*, så är det ekonomiassistenternas jobb att gå igenom och se till att ingen siffra eller summa blivit fel. Mer en kontroll snarare än att de själva ska 'beta av' sånärhär monotona uppgifter. Om allt stämmer så konterar de upp fakturorna enligt mallar, om det inte är så att systemet gjort det självt. Och sen klickar de bokför. Sen ska ju fakturan betalas innan den faktiska bokföringen, men det här var här var självaste bokföringshandläggningsflödet.

I: Så ni har autokontering av vissa fakturor? Går det på specifika leverantörer?

R: Ja precis, hyrefakturor, personalkostnader, projektkostnader såna saker som är fasta summor och återkommande och exklusiva för specifika leverantörer autokonteras av systemet. Men de ska ju också kontrolleras av ekonomiassistenterna innan de bokförs. Sen så har vi attestering på allting också. Så är det något galet som smiter förbi ekonomiassistenterna så fångas det alltid upp av förste, andre eller tredje attestanten.

I: Hur välj attestanterna?

R: Vi har attestregler som controller'sarna lägger in i systemet. Så för nästan alla fakturor så behöver inte ekonomiassistenterna tänka på det, men i vissa enstaka fall så kan de behöva välja förste attestanten. Resten sköter systemet utifrån de attestregler vi lagt in. Det handlar t.ex. om hur stor summa fakturan har eller vem som beställt det fakturan avser eller om det går att binda fakturan till en specifik avdelning på företag... ja du förstår.

R: Tycker du sättet ni automatiserar på ställer högre eller lägre kompetenskrav på era ekonomiassistenter...., eller såhär: Behövs det hög kompetens, t.ex. universitetutbildning, för att kunna kontera och sköta löpande bokföringsarbete?

I: Ja..., såhär. Alla ekonomiassistenterna hos oss tror jag har en kandidatexamen i ekonomi, åtminstone. Sen så är inte en universitetsexamen ett absolut måste. Man får bättre förutsättningar, ja. Men inget måste.

R: Jag uppfattar attityden gentemot automatisering och autokontering, utifrån hur du berättat om alltihopa, som god bland de anställda. Hur göra du eller har du gjort för att uppnå detta?

I: Ja, attityden är god och genomgående på hela avdelningen. Från ekonomiassistenter till cheferna. Jag tror egentligen att alla anställda i grund och botten har en positiv inställning till det mest, fram till dess att man motbevisas eller blir tillsagd, på något sätt att sluta. T.ex. så har ofta mina anställda mycket idéer om vad som skulle kunna göras bättre eller behövs förändras och då blir det mitt jobb att ge dem utrymme att berätta och sprida sin idé. Samt utforska förutsättningarna och möjligheterna för att införliva den. Om jag aldrig skulle lyssna på dessa idéer så är det klart att deras motivation går ner, tillsammans med attityden att försöka förbättra. Just för detta ändamålet så har jag infört veckovisa avstämningsmöten, med all min personal, som bara är till för dem att utvärdera sitt arbete och ges tillfälle att lyfta idéer.

I: Så summan av kardemumman är att acceptansen av ny teknik är god bland de anställda också?

R: Ja precis! Vi använder ju redan autokontering, nu handlar det bara om att få upp det i större omfattning och användning. Folk på avdelningen, inklusive mig själv, är inte rädda att testa nya

idéer. Allting behöver ju inte kosta dyra pengar. Ibland räcker det att avsätta några arbetstimmar bara.

Bilaga 4 – Transkribering intervju 3: Globalt Logistikföretag

Transkribering av intervju 3: Globalt Logistikföretag

R = Respondent, I = Intervjuaren

I: Första frågan då. Vad heter du? Vad jobbar du med? Och hur hamnade du här?

R: Jag heter då *respondent 3* och jag jobbar som det vi *Globalt Logistikföretag* kallar för BOPS, vilket står för businessoperations. Exakt vad min roll innebär tänkte jag förklara alldeles strax, men först vill du kanske veta om min bakgrund?

I: Absolut, kör hårt!

R: Så jag tog studenten ifrån XXX-gymnasiet var jag pluggade fordon 2...00..8, ja precis, 2008. Hahah, man tappar kollen med åren

I: [Skrattar instämmande]

R: Ganska kort efter studenten började jag jobba i lasthangaren hos en av *Globalt Logistikföretags konkurrenter*. Och med åren har jag helt enkelt jobbat mig upp. Nu sitter jag, tillsammans med ett antal andra BOPS'ar och sköter den löpande bokföringen för utrikes sjöfrakt.

I: Cool, så inte universitets eller utbildning efter gymnasiet...?

R: Nej precis, bara jobbat hårt haha.

I: Kan du berätta hur organisationen är uppbyggd, allt det här med BOPS och så. Tillhör ni ekonomiavdelningen eller inte? Företaget är ju väldigt stort...

R: Ja precis haha... Så vi har en samlad ekonomiavdelning för Sverige, som sitter här i Stockholm, på våningen över oss haha. De ansvarar för allt uppsamlingsarbete och sammanställandet av rapporter och information som ska rapporteras till intressenter och skatteverket osv. Sen för respektive verksamhetsdel så finns det en eller flera av det vi kallar BOPS. Antalet beror lite på hur stor avdelningen är och hur mycket business som sker där. BOPS'arna ansvarar för fakturering av kunder samt betalning av leverantörsfakturor. Det är de största ansvarsområdena. Sen sköter vi avstämning på några konton, men majoriteten av det där sköter ekonomiavdelningen.

I: Så BOPS är som mini/sub-ekonomiavdelningar som sitter ute på respektive verksamhetsgren?

R: Ja precis! Haha, så kan man se det! Men det är verkligen nödvändigt.... Vi är ju en så stor organisation...Det skiljer sig lite från land till land. Vissa länder, som har mer business än vi har, har flera 'riktiga' ekonomiavdelningar, utspridda i sitt land.... Det skiljer sig som sagt från land till land. Men här i Sverige har vi flera kontor, som har olika geografiska ansvarsområden för olika verksamhetsdelar. För varje verksamhetsdel och kontor finns det åtminstone en, men oftast flera BOPS'ar. Sen samlas allting upp och administreras härifrån Stockholmskontoret, på övervåningen.

I: Alright, coolt.... [konstpaus]... Vilka system använder ni BOPS'ar, skiljer de sig från ekonomiavdelningen, eller använder ni samma?

R: BOPS'arna, ute på verksamhetsgrenarna, använder sig utav ett gammalt, gammalt, gammalt egenutvecklade system. Där bokför vi fakturor in och fakturor ut. Sen i slutet av månaden så samlar den 'riktiga' ekonomiavdelningen upp all denna data i ett system som heter Navision [respondenten refererar till Microsoft Dynamics Nav]. Det är i Navision som ekonomiavdelningen sköter allt sitt jobb i.

I: Går den här månadsvisa uppsamling automatiskt, eller måste ni göra någonting?

R: Nej, våra system och Navision är integrerade så det går automatiskt den 30de, eller 29de varje månad. Så det ställs krav att vi BOPS'ar har bokfört allt vi ska ha för den här månaden i tid. Det funkar inte att vi försöker bokföra allting sista sekunden, den 28de. Då hinner vi inte. Hahah

I: Okej, men om du kollar på dina rutiner som BOPS. Finns det utföranden som är automatiserade som du tror hade kunnat vara digitaliserade eller automatiserade?

R... hahah skoja inte... Utöver den månadvisa uppsamlingen är det väldigt få processer som är automatiserade.

I: Tror du att det är därför det krävs så många BOPS'ar ute på verksamhetsdelarna?

R: Ja, absolut. Det är många 'vända-papper-processer' eller 'springa-med-ett-papper-över-kontoret' som borde skötas på datorn, som tar himla onödig tid. Men jag tror också att eftersom det är ett så stort bolag så behövs vi BOPS'ar också.

I: Har ni tydliga arbetsuppgifter? Jag tänker..., det som skiljer BOPS'sar från ekonomiavdelningen.

R: Ja, vi har ganska tydliga rutiner och strikta arbetssätt. Vi vet vad som är vårt arbete och ekonomiavdelningen vet vad som är deras. Ibland är det bara tråkigt att när något ändras så fattas det beslutet av de 'där uppe'. Hahah

I: Hur är det med utbildning bland ekonomiavdelningen och de verksamhetsbundna-redovisningsdelarna? Är majoriteten högskoleutbildade?

R: Ja, jag skulle nog tro att de flesta på den 'riktiga' ekonomiavdelningen, där uppe, är utbildade inom ekonomi på universitet eller högskola. Men majoriteten av oss BOPS'ar har 'bytt' till oss denna tjänst haha. Jag tror att de flesta börjar som speditörer och sen byter genom åren. Men det ger ju oss fördelen i att vi redan känner till verksamheten och hur företaget funkar. Ofta är det kunder vi kommit i kontakt med tidigare i vårt arbete. Jag vågar nog säga att det är mer värt ibland, än att ha gått en skola. Det mesta är ju rutiner som bara tar tid att lära sig. Men det som tar mest tid är att lära känna kunderna och organisationen. Och det gör vi redan när vi går in i BOPS-rollen, oftast.

I: Och hur är det med redovisningskunskaperna?

R: Ja..., alltså..., vi jobbar ju ofta med samma återkommande konton och kunder. Så de mesta är samma konteringar. Så när man väl lärt sig dem så går jobbet snabbare. Pensionspremier och annat sånt sköter ekonomiavdelningen. Vi behöver bara tänka på fakturor som ska ut till våra kunder och saker som vår verksamhetsdel har beställt och fått en faktura på.

I: Hur ser attityden ut på de verksamhetsbundna-redovisningsdelarna? r ni positiva till förbättringsarbete och automatisering?

R: Alltså, när någonting förändras så är det alltid ett beslut som fattats uppifrån.../från chefer 'där uppe'. Vi, 'här nere', tillfrågas inte. Och då slutar man bry sig efter ett tag. För oftast är det förändringar som inte är så viktiga eller ens gör någon skillnad. Hade vi blivit tillfrågade hade vi kunnat ge mera feedback på vad som är bra och vad som är dåligt – *på riktigt*. För det är ju vi som sitter och arbetar med det här dag in och dag ut....

I: Och attityden gentemot automatisering generellt då?

R: Ja alltså, besluten för automatisering kommer ju 'uppifrån' och då blir det att alla på avdelningarna här nere blir skeptiska till förändringen. Vi får ju inte vara med och påverka och komma på lösningarna och då blir man lätt negativt inställd och skeptisk till det andra.

I: Så det finns mycket att automatiser...?

R: [Nickar instämmande]

I: Ibland kommer förbättringsinitiativ, som kan t.ex. innebära automatisering...?

R: [Nickar instämmande]

I: Men de flesta bokförare 'här nere' är skeptiska och kanske lite negativa till dt ändå?

R: Ja, alltså..., oftast är det saker som inte gör någon exceptionell skillnad. De angriper fel saker. Det finns så mycket annat som vi hade förändrat. Och även när det är något som kanske är bra så är det sällan utformat eller genomtänkt på rätt sätt. Och det har ju att göra med att vi BOPS'ar inte inkluderas i den diskussionen.

I: Upplever även nyanställda detta? Eller är de positiva t.o.m ett år in på arbetet? Hahah

R: Hahaha, ja alltså, oftast snackas det emellan de anställda, så att ingen har för stora förhoppningar hahah

I: [Skrattar instämmande]... Men tror du att autokontering hade varit bra? Hur tror du tankarna ser ut mot fenomenet autofankontering, om du plockar bort faktorerna kring varifrån alla beslut kommer och utformningen av dessa.

R: Det hade underlättat arbetet för bokförarna avsevärt! Framförallt hade det lämnat utrymme för att städa upp och arbeta igen de efterliggande och uråldrade rutinerna och teknikerna. Men det hade varit svårt att implementera i en sådan här organisation. Alla personer som jobbar med bokföring är utspridda avdelningsmässigt, verksamhetsmässigt, geografiskt osv. Ska alla autokontera? Eller bara ekonomiavdelningen? Eller bara vissa BOPS'ar? Det är sådana här frågor som nog kräver att besluten fattas från någon 'högre upp'. Det behövs en någon med övergripande koll på alla delar som kan styra upp ett sånt initiativ.

I: Ja, precis... Det kanske hade kunnat skötas snyggare genom att inkludera några av BOPS'arna i utvecklingsarbetet?

R: Ja precis! Det hade även gett bättre attityd och inställning från de anställda, gentemot den lösning som tas fram. Då vet man att det finns någon av 'oss' bakom det hela.

I: Jag tänkte att vi kunde börja runda av...

R: Ja absolut haha! Det är bra att du får tyst på mig, annars kommer jag babbla på i timmar! Haha!

I: Haha! Nejdå, du hade mycket intressanta idéer och tankar. Jag får tacka för ditt deltagande och för att du tog dig tiden!

R: Tack detsamma!

I: Några sista visa ord innan jag avslutar inspelningen?

R: Hmm... summam är att vi gillar automatiser, vi skulle behöva mer av det, men implementeringen skulle vara svår och hur besluten fattas är inte så snyggt i dagsläget. Typ så.

I: Det var summan av kardemumman. Haha

R: Ja! En sammanfattning.

I: Tack så mycket.

R: Tack, tack.

Bilaga 5 – Transkribering intervju 4: Telekombolaget Ab

Transkribering av intervju 4: Telekombolaget Ab

R = Respondent, I = Intervjuaren

*R: Har du startat inspelningen nu?

**I: Yes! Jag är redo nu

R: Då kör vi

I: Vi köör.... Så..., berätta om dig själv, din bakgrund, din position och hur du hamnade där du är idag

R: Så jag började på *Telekombolaget Ab* för ca 2 år sen, jag anställdes till den roll jag har idag – som controller. Utöver mina 'controller'-sysslor så ansvarar jag även för den allmänna bokföringen av vår Sverige-filial...

I: Alright, eftersom företaget finns i flera länder?

R: Precis, hela redovisningsfunktionen här i Stockholm ansvarar för samtliga länder. Och varje controller har ett övergripande ansvar för ett land. Mitt är då Sverige. Ekonomiassistenterna sköter den löpande bokföringen och betalningarna för samtliga länder.

I: Okej, jag är med. Och hur ser din bakgrund ut?

R: Juste, haha, det var ju frågan. Jag tog min master inom redovisning ifrån Södertörns högskola föööör..., ungefär 6 år sen. Tror jag... Därefter började jag som ekonomiassistent på ett mindre företag och så har jag bara fortsatt jobba mig uppåt. Under dessa sex år har jag bytt jobb ungefär 2 gånger, så jag har totalt sett varit på tre olika företag, där *Telekombolaget* är det tredje. På mitt andra jobb fick jag gå in på controlling, vilket jag tyckte var kul. Och så har det bara fortsatt från det.

I: Kul! Spännande.

R: Mm, haha

I: Vi fortsätter in på självaste ämnet för den här intervjun. Vad använder ni för system idag och hur ser era automatiseringsförutsättningar ut?

R: Så vi använder agresso för det huvudsakliga bokföringsarbetet, sen har vi egenutvecklade moduler som är integrerade. Vi har automatiserat ganska mycket av våra bokföringsprocesser..., vågar jag nog säga, haha. Åtminstone majoriteten av fakturaflödet.

I: Attesteringen också?

R: Ja, precis. Attesteringen är också automatiserad till stor del..... Systemet är uppdelat efter de olika filialerna som vi har. Alltså länderna vi är verksamma i. Så när man bokför så får man vara noggrann så man inte bokför svenska saker i den tyska filialen, då blir allting galet haha. Men hur mycket vi automatiserat skiljer sig även ganska mycket mellan dessa filialer. I min t.ex., den svenska, så är vi nog den filialen som automatiserat mest. Och det handlar mycket om hur standarder ser ut för det landet och om det finns några ramverk osv.

I: Alright, men om vi huvudsakligen utgår ifrån Sverige då.

R: Yes.

I: Hur ser flödet ut för era kund och leverantörsfakturor? För du beskrev fakturaflödet som väldigt automatiserat...?

R: Ja, efter att en kund lagt sin order, på t.ex. våran hemsida, och den gått igenom hela beställnings- och orderflödet så autogenereras en faktura samt en tillhörande bokföringsorder. Fakturorna skickas därefter iväg på det sätt kunden efterfrågat: kivra, post, mail, någon annan digital-lösning. Och när kunden betalat fakturan så bokför vi den.

I: Mmm... [nickar], och leverantörsfakturorna? Hur ser det flödet ut?

R: Så förutsatt att en faktura inkommit via post eller mail, så skannas dem med hjälp av en mjukvara vi kallar *Scub*, vilket jag tror *Telekombolaget* utvecklat själva. *Scub* hjälper oss välja leverantör och plocka ut alla viktiga uppgifter i fakturan. Dessa uppgifter går därefter in i agress-systemet, som autogenererar en bokföringsorder och betalningsorder. Detta stämmer därefter ekonomiassistenterna av och antingen bokför, om allt stämmer, eller korrigerar sen bokför, om nått är knasigt.

I: Hur sker autokonteringen då?

R: Ja..., haha exakt hur det funkar i datorn vet jag inte. Det får du fråga någon av våra utvecklare..haha

I: Ja men jag tänker när systemet väljer t.ex. en specifik kontering för en specifik faktura. Den konteringen måste ju någon ha lagts in i något skede av en människa. Eller?

R: Jahaaa, jo precis. Bokförarna jobbar kontinuerligt med att lägga in konterings och attesteringsregler i systemet för varje leverantör och fakturatyp. Så när vi får en ny leverantörsfaktura...: Det första vi gör är att skapa en konteringsmall. Därefter påbörjas arbetet och diskussionen kring huruvida vi kan och borde lägga in systemregler för autokontering, av denna leverantör. Kommer denna typ av fakturor vara återkommande ifrån

leverantören? Eller är det en engångsföreteelse? Många gånger går dessa frågor att få svar på om man promenerar, eller ringer, beställaren av fakturan.

I: Och det är bokförarna som ansvarar för det manuella jobbet att lägga in detta?

R: Precis, det är ju lite arbete som går in i att försöka sätta upp regler, men det betalar ju av sig ganska fort. Plus så förespråkar *Telekombolaget* automatisering och digitalisering. Det är saker som företaget jobbar hårt med i alla sina organisationsdelar, alltifrån appen, som våra kunder använder till kundservicen och våra system.

I: Alright, så det är en genomgående automatiserings-positiv-attityd på företaget?

R: Verkligen! *Telekombolaget* identifierar sig som en front-runner inom digitalisering och vill att alla på företaget ska leva och tänka data, it, automatisering, digitalisering. Och då blir det så att alla arbetar enhetligt för att försöka digitalisera så mycket som möjligt. Sen är företaget väldigt månt om att ge mandat och resurser till de anställda, så att de kan påverka. Alla chefer får t.ex. utbildning inom ledarskap, så att de 'körs-in' i det här tänket av att utnyttja kompetensen och kreativiteten hos sin personal för att ta fram it-lösningar.

I: Hur ser acceptansen av ny teknik ut bland de ekonomianställda då? Vad gör ni för att få alla att faktiskt använda en lösning och acceptera den? Nu har ni redan implementerat autokontering i viss utsträckning, men hur såg det ut när ni först introducerade det?

R: Jag har aldrig erfarit att någon skulle motsätta sig en ny lösning på ett arbete eller jobb. Utom oftast när en bokförare lagt fram en idé, som tagits vara på, och utvecklats, tillsammans med t.ex. våra systemutvecklare, så anordnar dessa involverade personer en utbildningsdag eller workshop för de avsedda användarna. Så användarna 'skolas-in' i det nya systemet i en säker, test-miljö. Här får idégivaren och systemutvecklaren möjlighet att prova sin lösning samtidigt som användarna får möjlighet att ställa frågor och lära sig den....

[Lång paus]

... Sen vill jag även slå ett slag för it-teamet vi har på *Telekombolaget Ab*. De är verkligen guldvärda i allt det här jobbet. Idéerna och tankar kommer oftast ifrån oss ekonomer, men införlivandet och tolkandet av våra idéer måste ju de oftast sköta själva. Vilket de gör ett dunderjobb på.

I: Haha ja, IT-människorna spelar oftast en viktig roll i allt detta.

R: Verkligen, det är verkligen lyx att vi får ha så många kompetenta IT-personer anställda direkt av företaget. Istället för att ta in konsulter. Det blir mycket lättare att promenera över och pitcha idéer.

I: Jag kan tänka mig det...

[KAFFEPAUS 10 min]

R: Så vi fortsätter. På tal om automatisering och anställdas engagemang för det : Ingen av de anställda som är rädda för att bli överflödiga då? Jag tänker, iom att företaget vill automatisera så mycket som möjligt?

R: Motpolen är den att, för att kunna digitalisera och automatisera så mycket som möjligt så behövs kompetent personal som vet hur processerna och flödena funkar samt hur IT-lösningarna för dessa är designade. Den nöten har *Telekombolaget* knäckt. Vi behövs för att kontrollera och underhålla dessa lösningar samt så behövs vår kompetens för att fortsätta förbättra.

I: Låter rimligt ju, så bokförarna, eller ekonomiassistenterna, de arbetar också med automatisering dagligen?

R: Det löpande bokföringsarbetet här, skiljer sig nog ganska mycket från andra företag, skulle jag tro. Majoriteten av arbetsrutinerna för den löpande bokföringen handlar mer om kontroll och säkerställande av kvalité, snarare än att sitta och bokföra rad-för-rad. Vilket också

utmanar och ställer krav på våra bokförare. Så det blir en typ av parallell kompetensutveckling iom att de arbetar med automatisering av bokföring.

I: På tal om kompetens och kompetensutveckling då: vet du hur den akademiska bakgrunden ser ut bland bokförarna? Och tycker du det behövs hög kompetens för att utföra jobbet? Den sista frågan har du ju redan besvara, indirekt, men förtydliga gärna. Hahah

R: Jag vänder på frågorna och besvarar fråga två, först. Så, ja, jag anser att i vår situation så ställs ännu högre krav på t.ex. din redovisnings-kompetens. För hur ska du kunna underhålla och vidareutveckla rutiner och system för ett ting du inte är fullständigt insatt i? Och nu till andra frågan, majoriteten av dem vi anställer eftersöker vi en akademisk ekonomiutbildning, på högre nivå, hos. För att kunna digitalisera och automatisera saker så måste du vara extremt kunnig i ämnet som du avser att påverka. Och det är även detta resonemang *Telekombolaget* följer i sitt arbete och rekrytering. Vi anställer människor med hög kompetens inom sin avgränsade profession, så att de kan konsultera våra programmerare i deras utvecklingsarbete av nya IT-lösningar för de olika företagsfunktionerna.

I: Schysst, det låter ju drömmigt. Haha, nästan så man vill jobba här nu.

R: Ja, haha! Det är bara att skicka in din ansökan! Kolla vår hemsida.

HÖGSKOLAN
I BORÅS